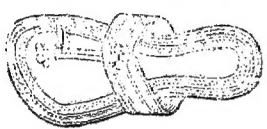

అమృతము

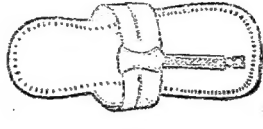
308752

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3. } చెన్న పట్టణము 1916 నం. జూన్ 5 వ తేది సోమవారము } NO 55
సంపుటము. 3. } సత్య నామ సంవత్సర శ్రేష్ఠ మాస శుద్ధ పంచమి. } నంచిక గా

చెప్పలు టోకుధరకే ఇవ్వబడును

సం.	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	ధర	జరి
5004	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	1-15-0	"
5005	"	"	"	"	2-4-0	"
5018	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	2-12-0	"
5014	"	"	"	"	2-14-0	"
5020	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	1-12-0	"
5021	"	"	"	"	1-15-0	"
5035	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	1-15-0	"
5036	"	"	"	"	2-4-0	"
5055	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	కొడుకొడు	1-15-0	"
5056	"	"	"	"	2-4-0	"

ప్రతిఅర్థం వెంటనే సామ్య పంపకొరెము.

ఒకడబడు జరిత కొనువారికి నూటికి పదివొప్పవ కమిషనరుబడును.

కోం లెడర్ కంపెనీ, పల్లావరం, మద్రాసు.

చిల్లర బేరహలు మా చిల్లర యేజుట్టకు మెకర్న మేకర్న, స్మిత్ అంబుకో, హంటుకోడ్, మదరాసుకు వ్రాసుకొనవలెను.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల

విద్యాప్రవృత్తి

ఇది

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
గారిచే వ్రాయబడినది

వెల 0.4-0]

[పాప్టిజి ప్రత్యేకము

ఆంధ్రవత్రి కా కార్యాలయము
7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

నా గ పు ర వస్తుప్రదర్శన కాలయం

గొప్ప గొప్ప వారిచే పేన పేలు

ది య్యు బ డీ న ప త క ము.

యోగ్యతా పత్రములు పొందిన

అమృతాంజనము అన్ని నెలలకు పరమామృతము

అమృతాంజనమును

అమృతాంజనము
అమృతకల్పమాదినిగల
మాయమందుగాదు.
ప్రతియింట నుండ దగినది.
వేలవేలు సీసాలు విక్రయము.
అన్నిచోట్ల విక్రయింపబడుచున్నది.
నకలుమందులవలన మోసముగలుగును
పంచ బాష చీటి చూచి
కొనిన మోసముగలుగుదు

అమృతాంజనము
అంజనకల సంతమునగల
నకలుమందుగాదు.
తలకొప్పలు, వాయుపునొప్పలు, చర్మ
పునొప్పలు, కీళ్ళబొట్లు, పక్షవాతము,
వాపులు, గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు
ఏని కన్నిటికి అమృతమువంటిది.
చక్కని డబ్బీతో సహా
సీసానికి రీతి అణాలు.

వాడని వారుండగు.

అమృతాంజనము డి. పా. టి

నం. ప్రేరికోడ్డు, పోర్టు బొంబాయి. ఈ. 2. తంబుశెట్టి వీధి, జార్జిటౌను, మద్రాసు.

గుంటూరు ప్రతి, నాక, కాగితముల యంత్రాలయము.

కంపెనీయందలి లోపములు.

భాగస్వాములకు నష్టము కలుగుచుండుట.

గుంటూరులోని ప్రతి నాక కాగితముల యంత్రాలయపు భాగస్వాములకు బలీత్యర్థి కేసుకు ప్రత్యక్షముగా రిట్లు తెలిపింది మోపేర వ్రాయుచున్నది:—

కాకినాడ కోపురమ్మ రావుబహదూర్ వైదా కేసుకు సంబంధించి మమ్మకు ప్రమాణము, గుంటూరు కాపురమ్మ లింగమ్మ రావుచంద్రారావు గారు మమ్మకు వారు యోచించేసి జేబాధ్యక్షయమునకును జేబాధ్యక్షికి నత్య తనరనుగు కాగితము, గోతము, వస్త్రములు మొదలగు వస్తువులను తయారుచేయుటగాను గుంటూరు పట్టణము పంపు 1904 సంవత్సరము సెప్టెంబరులో యంత్రసామగ్రికిని భవనసర్వాధికారులకును మూలభవనమును రు 600000 లు కావలసి యుండెడిట్లు అంచనావేసి ద్రవ్యసామగ్రియు నిమి త్రము భాగమునకు రు 100-0-0 ల వంతున 6000 భాగముల వేర్పాటుచేసి యంత్రాధిపతిని ప్రకటనసంపుటయే గాక ఏంట్లుకొందరి యూహారబంపి భాగములకు సంవత్సరము నకు 80 వరకు లాభమునచ్చుటలు తెలుపుచు ప్రకటించుటచే తిరుయ్యవనివూనినవారు ప్రసిద్ధపురుషులగుటవలన ఏదెట్లు తమకువర్తించునో అని ప్రజలకునమ్మకముగల జేసిండువలనను కీర్తికాలములోనే 2600 భాగములను ప్రజల కొనుక్కొనిరి 260000 లభాగములను ప్రజలకొనుక్కొందునను నమ్మకమే ర్పాదించుటచే తిక్కిన భాగములకు ప్రయత్నించునోలేదు. భాగస్వాములందఱుండి కొంతసామగ్రిని వసూలుచేసిరి. కానియెంతకాలము నిరీక్షించినను భవన నిర్మాణమునకుగాని యంత్రసామగ్రి తెప్పించుటగాని పూర్వంబించలేదు. ఏకా రణముచేసికొనునీచేయుచు వచ్చినందున కొందరు భాగస్వాములగుమాము గలిగి తమతమ భాగముల కివ్వవలసిన సామగ్రి తెల్లించక కాలయాపక చేయసాగిరిగాని సామగ్రి తెల్లించిన వారిలో కొందరు ముత్రము తయారుచేయుచు కంపెనీవానికి తొందర జలగ చేయుటవలననే మరియే కారణమునో భవన నిర్మాణమును ముత్రము కొద్దిగ పూర్వంబించి కొద్దిపాటియంత్రముల సేర్పాటుచేయ ప్రయత్నించుచున్నట్లు తెలియవచ్చి నందున అనేకు లనేకిధముల జెప్పుకొని మొదలిడిరి. నలుగురు నాలుగువిధముల చెప్పుకొనవారి. తావత్వంతయు భాగముల సామగ్రి తెల్లించవలసియండినవారు నందఱుండి సామగ్రి చుట్టకు నిరాకరించిరి.

అంతట కంపెనీ కార్యదర్శులకు లింగమ్మ రావుచంద్రారావుగారు రావుబహదూర్ వైదా కేసుకు సంబంధించి గారు మాజీటి నుబ్బారావుగారు భాగముల సామగ్రి తెల్లించవారి ఏ దావాలుతెచ్చి దీక్షింపించి ఖర్చులతోను కష్టితోను కొంత ధనమును వసూలు చేసిరి. కాని గుంటూరు పట్టణములోని భాగస్వామిలైనను కంపెనీ ఆదాయస్థముల విషయమై కార్యదర్శులెప్పుడును తెలుపబడి నిరాదరణచేయుచున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇతరభాగస్వాములైనను తగ్గిశక్త పుచ్చుకొనికట్లు కావించుచు. నివియు వ్యాజ్యములలో కంపెనీవారు కొంతధనమును వసూలువరచి లోకాపవాదమునకు నహింసజాలకనో మరియే కారణమువలననో యాదైకు గ్గులతో భవనసర్వాధికారులైన యంత్రసామగ్రిని సెలకొల్పి 1914 సంవత్సరాంతమునకు పనిపూర్తిచేసిరి. 1915 సంవత్సరము ప్రారంభమున కారగోతములను కారవీటిలను తయారు చేయుటబోయి కార్యదర్శులకు లింగమ్మ రావుచంద్రారావు గారి కిక్కరె తయారుచేయవచ్చుట్లు వారసప్రయత్నముకొల్పా క్తనను, మామమునకు రు 750 లు చొప్పున నొకఇంజనీరును, అనవసరముగా విశేషచేతనము లిచ్చి యేజంట్లను గుమాస్తాల సేర్పరచి కంట్రాక్టర్లలో నొకకార్యదర్శి కుమారుని లోపా యు కారిని భాగస్వామిగ వేర్పరచినట్లు యిటీవల తెలియవచ్చినది.

1915 సం. తొలగత ఆగష్టు నెలములకట్టిని ఆడిటుకు వలన తయారుచేయించి దైర్ఘ్యము లిహిందో కంపెనీవారు నిరాకరణచేసి అప్పుచేయించి ఏప్రిల్ 4-వ తేదీన జరిగిన భాగస్వాముల సాధారణసభయందు నమోదించిరి. 21-వ తేదీన జరిగిన సభకు భాగస్వాములు చాలమందివచ్చియుండలేదు. తిరిగి 28-వ తేదీన సభకు చాలమందివచ్చి కంపెనీలెక్కలను

తనిభీజేయగా చాలా లోపములు కనుపడినవి. ఆడిటు లోక వ్యత్యేకపురిపాట్లను తయారుచేసిరి. దానినిబట్టి మాడగా కంపెనీ నిబంధనల ననుసరించియుండవలసిన వాచ్యుగాని, చమురు, బొగ్గు మన్నుగువానికి సంబంధించిన లెక్కలుగాని లోబావారి నగుచిరాముగాని సక్రమముగలేనట్లుతేలింది. కంపెనీలెక్కల యందు కూడిరానిలోపములున్నట్లు ఆడిటుకు రిపోర్టునందును వెల్లడియగుచున్నది. దీక్షింపామును వసూలుచేయుటగాను రాకపోకలకు రు 419-0-0లు ఖర్చుపడినట్లు. ముమారు రు 1400లు వసూలు పరచినట్లు కనుపించుచున్నది. భాగస్వాములు మోతుబురుజే కాని వాదాముకారు. ఇందువలన తగినచర్య జరిపియెడల దీక్షింపాము వసూలుకావచ్చును. రు 419 లు ప్ర యాజపు ఖర్చులకుపోసిరి. దీక్షింపాము ముమారు రు 50000 లను వసూలు చేయలేదు. రు 18600-0-0 లు దావాలకొరకు ఆద్యాక్షుని ఇచ్చిరి. ఏంలా వేసికిని కంపెనీవారు సమాధానము చెప్పటలేదు. సాధారణలో తనిభీనిమిత్రము లెక్కలను కనుపరచుటకు కార్యదర్శి వానాతిప్పులు వెట్టిరి.

కాకినాడలో నున్న రావుబహదూర్ వైదా కేసుకు సంబంధించి గారు, గుంటూరులోని లింగమ్మ రావుచంద్రారావు గారును, బందరులో కాపురమ్మ మాజీటినుబ్బారావు గారును, వారి జీవితకాలమువరకు కార్యదర్శులుగా నుండునట్లును వారి లో నెవరైన వై వికలువలన గతించినచో మిగిలినవారు కార్య తిరుగా కార్యదర్శులుగనండునట్లును పరిపాటుల సాగించుటకు గాను సాధారణ సభవారి యనుమతితో నిమిత్తములేక ఏక కాలమందు రు 120000లకు మించకుండ దైర్ఘ్యము అప్పులెచ్చుటకును వారాయధికారమును కార్యదర్శులకిచ్చుటకును 1915 సంవత్సరము సెప్టెంబరునందు నియమము లేర్పాటుచేసిరి.

1914 సంవత్సరం మొదలు మదరాసు బ్యాంకింగ్ కంపెనీకి గల పంబంధమును వదలకొని కార్యదర్శుల కివ్వము వచ్చినవారి పేరిమిద నూటికి రు 0-12-6 ల వంతున వడ్డీతో రు 127000 లు అప్పు తెచ్చిరట.

ఈ యంత్రాలయములో కంటే రెట్టింపు మూడురెట్లు మగ్గుములతో పంచేయు చున్న ఏలూరు చిట్టివలన మమ్మకు యంత్రాలయములో నింజనీర్లకు మూడు మొదలు అయిదు వందలవరకు జీతము లిచ్చి పనిపాటు చేయించికొను చుండ ముప్పుది మగ్గుములతో పంచేయు ఏ యంత్రాలయములో నింజ నీరుకు మిల్లుకు 750 లు చుట్టుచున్నది.

యంత్రాలయమునుండి అక్కినునకును అక్కినునుండి కార్యదర్శి స్వగృహమునకును తెలిపాక సేర్పాటుచేసిరి.

కార్యదర్శి రాకపోకలకు రెండు గుర్రపుబండ్లున్నవి. వీని ఖర్చులను కంపెనీవారే భరించుచున్నారు.

కంపెనీల కానము ననుసరించి యుండవలసిన కొన్ని జప్తులతోపు ఇంక నెన్నియో లోపములున్నవి. దీని వలన కంపెనీ నష్టదాయకముగాని లాభదాయకముకాదు కంపెనీ వారు తమకు సభలు జరిపి చుండి చెట్లను సంప్రదించుచు న్నట్లు తోచదు. 1915 సంవత్సరములో దైర్ఘ్యము సభలు రెండే జరిగినట్లు కానించుచున్నది. అది కంపెనీవాగోగు లను చచ్చించుట కేర్పడియుండలేదు. కార్యదర్శుల పరిపూర్ణాధికారములను నిరీకరించు నిమిత్త మేర్పడినట్లు కనుపించుచున్నది. కంపెనీ ఖర్చులమీద గుమాస్తాలను పొరుగువారకు పంపి ప్రాక్సికర్లకిట్లులలో పేర్లు తేడిల లేకుండ భాగస్వాములచే సంరక్షణము చేయించి తెప్పించి కార్యదర్శులు తమకర్త నుంచుకొని అవకరమువచ్చినప్పుడు సభలలోనుకయోగించుకొను నుండిరి. భాగస్వాము లిట్లెందుకు వ్రాసివెట్టుచున్నారో తెలియకున్నది. పొరుగుగురులలోనున్న భాగస్వాములను ఏవో పనిపాటులతో ముగిసి తేలుచున్న భాగస్వాములను కంపెనీవారు నిబంధనల ననుసరించి భాగస్వాముల యంత్రయోగ ముకొరకు పనిచేయుచున్నారను నక్ష ద్దేశముతో చెప్పకుమాట లను మీద “ప్రాక్సికర్లకిట్లుల” కాగితములలో సంరక్ష ములు చేయుచున్నట్లు అగపడుచున్నది. ఇట్లు చుంచుకొట్టలను స్వయముగా భాగస్వాములు యొచింపక చెప్పి యిమాటలనుమీద సాక్షిలమీద సంరక్షణముచేసి ఇచ్చుట వలన కంపెనీకి అపష్టదాయకము. ఏప్రిల్ 28, 30 తేదీలను జరిగిన సాధారణసభలలో వై సంకలులన్నియు బయటపడి నవి. దానిమీద కంపెనీ అభివృద్ధి వాలోచించి నిబంధనలను కొన్నిటిని నవరించి మార్పుటకును లెక్కలను తనిభీజేయుటకు ఇంకొక్కరును నియమించుటకును సాధారణసభను జరుపునట్లు ను భాగస్వాము లలో నూరుమందికి వైగా కంపెనీవానికి తెలియజేయగా గుంటూరులో పనిచేయుచున్న కార్యదర్శి నిల గిది తెల్లినట్లుతేలియజేసిరట. కొందరు భాగస్వాములను కార్య దర్శులు తమ మోతుబరివలన లోబరుచుకొని పూర్వమున్న నిబం

ధనలే చూచునయ్యు క్రొత్త ఏర్పాటు లక్కరలేదనియు, అర్థి లను కంపెనీకి సంపుటకు ప్రయత్నించుచున్నట్లు తెలియవచ్చు చున్నది. కావున భాగస్వాములు తమ వోట్లను వ్యర్థ పుచ్చక కంపెనీ వ్యాపార మభివృద్ధి చెందుటకు తగుయ్యగలుగు నాలో చించుటకును కార్యదర్శులుగాని వారి కనుకూలత గాని చేయువలకు మోసపోక రాబోవు సాధారణసభకు అందరు స్వయముగా గాని బొత్తిగాగానిరా ఏంలేనివారు నామాంకితములతో ప్రాక్సికర్లకిట్లులను నమ్మక మొన భాగస్వాముల తేటిని నింధనల ప్రకారము రెండుదినములు ముందుగా పంపి కంపెనీ వ్యాపారమును వృద్ధిచేయుటకు తమ ప్రయత్నములు చేయ సాగింతులు.

యంత్రకాల సవరణకు పనిచేసినయెడల నూటికి రు 50 కంటే నెక్కువ లాభము రాకలదు.

ప్రథమ రెజిమహాజన సభ

ఈ సభ రాబోవు జూలై నెల 16, 17 తారీఖు లందు నంబూరులో జరుపబడును. కులాభిమాను లగు రెజి మహాజను లందఱు తత్సభ కరుదెంచి జయవ్రదముగ జరుపుటకు వేడుచున్నారము. నంబూరు గ్రామము గుంటూరునకు 8 మైళ్లు దూరమున నున్నది. నంబూరు, స్టేషనుకు 2 మైళ్ల కలదు. బండ్లు సిద్ధముగా నుంచబడును.

నంబూరు } కూనం బాపిరెడ్డి
గుంటూరు జిల్లా } ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు

ప్రకటన.

నెలకు రు 800 ల జీతము రు 100 ల బత్తెయమీద గోదాక రిజిల్లాసంఘమునకు సంవారకార్యదర్శి కావలసి యున్నాడు. ఆయన నెలకు 15 దినములు తక్కువకాకుండ తాలూకా గ్రామములలో సంవారముచేసి, క్యరహరస్థితులను కనిపెట్టుచు తెలుగున రాజకీయాని విషయములను, ధారాళముగను సులభముగను జలకుల బోధింప నమర్తడయి యుండవలెను. దరఖాస్తుదారుడు మెట్టికొత్తలేమకొకటి, లేక స్కూలుఫ యినటు పరీక్ష అయి ప్యాసయినవాడై యుండవలెను. యోగ్య తాతత్వముల సహితముగ పంపబడు దరఖాస్తులు 80 జూలై తే దీవరకు సంగీకరింపబడును.

గోదాకరిజిల్లా సంఘము } వాజీపేయాజులభవన్పూరాయణ
కాకినాడ 24 మే 1916 } డుగ్గిరాల నూర్యరకాశరావు
నకిరీటరీలు.

WANTED.

కావలెను.

గుంటూరు బాను హైస్కూలుకు పైన్సు, చారిత్రము, గణితము నేర్పుటకు తెలుగు తెప్పక వచ్చియున్న ముగ్గురు గ్రామ్యయేటులు కావల యును.

కావలెను ఒకవైశ్య వితంతువు

వరుడు సర్కారు ఉద్యోగమునం దుండు ఒక యావనుడు. పుర్రెగివాహమును ఇచ్చగించు స్త్రీలు ఈక్రింది అడ్డముకు వ్రాసిన తగిన ప్రోత్సాహమును పొందగలరు.

వరనకుల్లి చన్నప్పసెట్టి, బల్లారి.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతి ముఖ్యపట్టణము నందును ఆంధ్రప్రతికకు క్రొత్త చందాదార్లను కుదుర్చు గలిగిన యేజంట్లు కావలయును.

ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము,
బోస్టుబాక్సు 212 మదరాసు.
అని వ్రాసి తెలిసికొనవలెను.

వ్యవస్థాపకుడు.

గుంటూరు మండల సభలు

విమర్శనము.

II

ఈసంవత్సరము సంఘసంస్కరణసభ, కొండ వెంకట పుయ్య వంతులగారి యాజమాన్యము క్రింద జరిగినది. ప్రథమ మాస సభ్యుల సంఘమునాది హాజరీ వీరికి వ్రాసి కాలవిలంబన ముచేసి సభ కాలముదలము లున్నదనగా వెంకటపుయ్యగారి స్వీకృత్యులతో సహాపంపమని వెంకటపుయ్యగారికి వ్యవధిలేక పోవుటచే సంస్కరణ విషయము లన్నిటిని విపులముగా చర్చించుటగాని వారి యుపన్యాసమును ఆచరించియుటగాని నీలలేకపోయినది. ఈసంవత్సరము తెనాలిలో జరిగిన సభలయొక్క సభాధ్యక్షులుగా, సభ్యుల సంఘాధ్యక్షులుగాని లేమ యుపన్యాసముల నచ్చొత్తించియే ప్రాథమికములను జూచి చదివె. కొండలు మధ్యమధ్య వారిచేతనుకల్పన ట్టుప గల్గినది. అందుచేత వారి ఉపన్యాసములలోని కొంతభాగము గ్రీష్మకాలపు ఉష్ణవాతములతో గలిసి కొట్టుకొనిపోయినది. ఆంధ్రభాషలో సరికొత్త ప్రతి సభ్యునివినవారింకను బయటికి రావలసినది మొదటి మువ్వసభ్యులన్నియు నిరర్థకములగుచున్నవి.

సంస్కరణసభకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు కీలలమట్టి అంజనేయగారి యుపన్యాసము గోదాదాపల్లి నాటముగా నున్నది. కొన్ని సంస్కరణములకు సమర్థులగుటకు కొన్నింటిని సమర్థులని సమర్థించవలయు. వ్యవధిగా నున్నవి. ఇట్టి చిత్తవృత్తిగలవారి యుపన్యాసములు సంస్కరణోద్యమమునకు భంగకరములని గట్టిగా జేప్పవచ్చును. విశేషముగా విషయమై యివ్వవచ్చునాకు చేసికొనవచ్చును. ప్రవృత్తిగలవారిగా నుండుట ఉత్కృష్టమైనది. సమర్థియైనా చేసినదివలసి యున్నది. పూర్వపు ప్రవృత్తిగలవారికి పునరుత్పత్తిగలవారిని దృష్టిలోపెట్టు విషయమై దీర్ఘముగా వాదించినది నలసియున్నది.

ఇక సభాధ్యక్షుల సంఘమునకు వంతులగారిని నియమించి తృప్తికర మెదని చెప్పబడు వలకువలదు. అందులో సభాధ్యక్షుల లోకములేదు. వారు ప్రథమమున తానీడ విడిచివేయుటగాని నిష్కర్షించి. సంస్కరణ సంబంధమైన అన్నివిషయములకు సంపూర్ణ సాధుభూతి జూపువారి నేతృత్వముగ నిన్నుకొన వలసియుండెను. అట్లు చేయవలయుట సంఘమువారి లోపము. సంఘ సంస్కరణసభలను పేరుపెట్టి అందుకొన్ని సంస్కరణములకు సమర్థులై లేచివారి ఆధ్యక్షులనుగా నుండుట సమంజసముగాలేదు. ఆగ్రాసనాధిపతియే కొన్నింటికి భేదాభిప్రాయమును జూపిన ఇకనప్పుల చెల్లు సంస్కరణయందు అభిమానము సామర్థ్యాతి గలుగును. అట్టి సభ యెట్లుజరుగవలెనని యెన్నుకొనను ఇట్టిసభలు సంఘ సంస్కరణోద్యమ మహావృత్తియనకు భేదపునుటచే చెప్పవచ్చును.

వెంకటపుయ్యగారు చెప్పుటలో తమకు సంస్కరణము లన్నిటియందు ఆశ్చర్యం సామర్థ్యాతి మాత్రముగలదనియు సంస్కరణములలో ముందంజ పడవలయు మిగుల క్షామ నియమలనియు, తమకుమాత్రము కొన్నింటియందు యుద్ధలేదనియు వాదించిరి.

వెంకటపుయ్యగారు విశేషముగా విషయమై మాట్లాడును నీ వివాదములలో గొన్ని తమకేమాత్రము తృప్తిగలగలగలేదులేదనియు, వీరియందు దోషములు గానించినవనియు చెప్పిరి. ఏమిదన్నచో ప్రథమముననే సరిపూర్ణ సిద్ధిలో నుండవలసిన తలంపుట సమంజసముగాలేదు. ప్రథమమున వెళ్ళుచోపము లుండవచ్చును. కాలక్రమమున వారిని నవరింపవచ్చును. అనేకయుగములనుండి వచ్చుచున్న హిందూ వివాదములలోనే వెళ్ళుచోపము లెట్టికిని గొప్పట్టుమండ నిన్ను వెళ్ళుచోపములను విశేషముగా దృఢములగా దోషముండుట యొకవిధముగాను చూడవలయును. వాలోవిధవలసినది సంస్కరణ ఆవశ్యకము. కావాలను విషయము. ఏదో కొన్నిచోపములు వచ్చినవి అసలు సంస్కరణమునే నిందించుట బాధపాటు. దోషములన్నవారిని నవరించి మంచివారముల నేర్పరింపవలెనని సంస్కరణమునే మొదలంబు చేసెనుట శ్రేయముగా దోచును. మనము చర్చించుచున్నది వివాదములు శ్రీమ విషయమైనవిగాని. పురుషుల విషయమైనవిగావు. శ్రీమలకు, రచ్చలకీర్తి వారియొక్క లోపాలలోపములను గలవి పురుషుల సభలలో నోటికి వచ్చినట్లుగా మాట్లాడుటకాదు. అబలైత శ్రీమలొకటి వీరు కావచ్చుననిగాని తోడి పురుషుల విషయమై వీరికేలనోరురాదో యోచించుట యుపన్యాసము. పాపము. ఇట్టివందలొకటి చేసితివ్వున సభ్యులుగొందో

సహించి వంటయింటిమూల నొదిగి లోలో దుఃఖించు విశేషము రచ్చలకీర్తి లేనిచో నీ దోషములను వారోపించి యుపన్యాసముచేసికొనుట సమంజసము యేటివ్యాధియను.

మరియుక సంకల్పచెప్పవలసియున్నది. విశేషము యావజ్జీవర్యంతరము బ్రాహ్మచారిగా నుండవలెనట! పురుషుల మాత్రము నాలుగై కాలు వివాదములను సమర్థము చేసి కొనవచ్చునట!! వీరి బట్టి పురుషులెట్టి వత్తుపాత బుద్ధిగల వాడో స్పష్టమగుచున్నది. శ్రీమహావ్యాసమహర్షి దేశసేవ చేయవలెను. పురుషుల కామాంశుడై వెళ్ళు వివాదములను జేసికొని నుభావ వచ్చునట! ఇట్టి వత్తుపాతమతో ప్రాచీన బసే ధర్మశాస్త్రము ధర్మశాస్త్రము యాపించుకొనునా? లేదు. ధర్మ శాస్త్రములను వ్రాసినవారు పురుషుల గతక పురుషుల కరుణలముగా సమస్తసత్యములను జేసికొని శ్రీమ విషయమై చర్చించున కాపనములను గల్గించిరి. ఇట్టి వత్తుపాత యావజ్జీవ కాపనము లీకాలములో బ్రతికావు. శ్రీమ పురుషులకి దాస్యము చేయవలెనని భావముచే పుష్పించి బసేదను పిచ్చివచ్చుచున్నది కాలముకాదు వత్తుపాత బుద్ధిగల పుష్పించిబసే హిందూ ధర్మశాస్త్రములను నేడెవరను బదులు కాజాలరు. శ్రీమ విషయమై వ్రాసినవారు నడచిన శిఖి యొక్క కేగమును, చొరవయు పురుషుల విషయమై వ్రాసినవారు నడచిన శిఖి సమంజసముగా నుండి దోషరహితమై యుండెడిది.

ఇట్టిగోని శ్రీమ ఆధునికతాతాతానకు వ్రాసిన పురుషుల పురుషుల నిష్కామధర్మము చేయవలె!! తెల్లవాడు నల్లవాని యన్ని విషయములలోను సగంకొట్టెనున్నా రని మొరలించుట తాము శ్రీమ విషయమై యెట్టి నిరంజనాధికారమును జూపుచున్నామో ఇందుక యోచించవలెదను.

ఈ సందర్భమున నొకమాట స్మరణకు వచ్చుచున్నది. మొన్న గుడివాడలో జరిగిన శ్రీమసభలో నొక శ్రీమ ఇట్లు చెప్పబడినది.

“పురుషులు శ్రీమలకు పరిమితులను నడచుకొనుకొను చుండేకొనుతో వారి కనుకూలముగా సమస్తశాస్త్రములకు రచియించుకొని యున్నాడు. శ్రీమ ఉన్నతవిద్య శాస్త్రంబునకు, వివాదములను జేసికొనుటకు పురుషుల కెంతమాత్రము యివ్వవలెను. చూడు పురుషులలో నీవిషయమై మొలచియుట అరణ్యం దోచనము. ఇంతట నైనను మనము కన్నులు తెరిచి చూచుకొనుచు మే ముచూకునట (శ్రేయము) అని నడిచిరి.

పురుషుల తంతకాలము నిరంజనముగా శ్రీమలకు పట్టి ముందరిగాని యింకముందటి నిరంజనాధికారమును జూపుట సాగును. ఎంతకాలము వారు వారసులుగా నుండును?

తెనాలిసభలో విశేషములను గూర్చి పురుషులు యెచ్చబిందిన విషయములు వామనూ గాధముగా వాడుటచే నేనంతగా నీవిషయమై వ్రాసితిని.

ఆగ్రాసనాధిపతి (బ్రాహ్మణుల విషయమై మాట్లాడుచు) నుకలకర్మలలక బ్రాహ్మణులనుకల. హిందూవాదము నను గుణమునడక బ్రాహ్మణులనుకల. నుకలహిందూ బ్రాహ్మణులకును జూపించిన బ్రాహ్మణులకు కాలాలలో చెప్పిరి ఇది మిగుల క్షామనియును.

తరువాత శ్రీమ విషయమై మాట్లాడుచు శ్రీమదాగ్రహముచే యుండవలసి ట్టున్నదనియు ఆమెన దగవలెదనె న్నుట మంచిదనియు చెప్పిరి. కాని వెంటనే శ్రీమ భర్తకు నమస్తే కార్యము లలో మంత్రిత కలహనియ్యవలెను. అందుకు భూవహాశ్మకము. కావున శ్రీమ కలవిద్యను నేర్పితరలెను. శ్రీమి నేర్పనిద్య ముఖ్యాంశ్యకము అని చెప్పిరి. అందుకు వెంకటపుయ్యగారు శ్రీమిద్యవిషయమై ప్రథమమునెప్పినది తరువాత చెప్పినదాని విషయంబునందెడిది. ప్రథమమున శ్రీమి ప్రత్యేకవిద్య కావలసినది, దానికి వేరగా కర్మలముండవలసినది చెప్పదెడిది గాని తరువాత వచ్చిన భోరణిలో నేర్పినద్య యెట్టి కర్మలముండవలెనో అమాటలు గొట్టుకొనిపోయినవి. అయినను చెప్పినదంతయు ఉత్కృష్టమైనదనియు శ్రీమలకమున కత్యంత శ్రేయోదాయకమనియు గట్టిగా చెప్పవచ్చును.

మరియు దేశసేవకొంతమంది శ్రీమ యోగిలుగా నుండుట పరమధర్మమునాడె చెప్పిరి. మొత్తముమీద వెంకటపుయ్యగారి యుపన్యాసము సంఘసంస్కరణకు ఒక రెండు విషయములలో భేదించిన పూర్వాచార పరాయణులకు చాలకలకు అనుకూలముగానున్నదనియే చెప్పవచ్చును. ఏల ననగా విశేషముగా వివాదములు జరుగవలయుగాలేదని. విదేశములకు సోయరచ్చిన వారికి యుపన్యాసమై మాత్రమేకము చెప్పవలెనో నేర్పించింది. రచనలనంతరవివాదములకుట యెత్తనేలేదు. ఇంతేమి కావలెను. వెంకటపుయ్యగారుకండుకూరు వీరేశలింగముగారు మన ఆంధ్రభేదమునకు జేసిన కృషినియు మై ప్రథమమున తమ కృతజ్ఞులనడచిరి సరిగి మిగుల కొని యాడిరి. ఈ సందర్భమున వీరేశలింగముగారు వ్రాసినలేఖకు సభలో జరిగిరి. అది సభ్యుల హృదయములను గరగించినదని చెప్పవచ్చును.

ఇక శ్రీమ విషయమై యోచించితిమి బ్రాహ్మణ ప్రాథమిక విశేషముగాను విషయమై కొన్ని భేదాభిప్రాయములు గలిగి చర్చలు జరిగినవి. అందు బ్రాహ్మణవివాదములే ముందరింబు చూచుటచేత కనుపర్చి మార్గముచేతు శర్మగారి నుకలై లేచిమాత్రము సమంజసముగా లేదు. రామచంద్రరావుగారు, భావనాచార్యులుగారు శివావధానముగానున్నవి కొందటికీర్తును పేర్కొనివీరందఱు బ్రాహ్మణవివాదములను నీసికొన్నవారే. వారి తెలివితేటలు జూకుము అని యెమేనా కొన్ని తెలివితేటలు విషయములను జేప్పిరికాని యవి సభ్యుల వామనాదులకు బడకులేదు. మరొకభాగముగారుకూడ యేవో మాట్లాడిరిగాని ఆగ్రాసనాధిపతిగారు మీరును మానలేము శ్రీ ప్రాధాన్యముగా నుడివిన పురుషులమేమి? శాస్త్ర సమృద్ధిగా చెప్పండి విషయము అని కానికాదుగాని తెల్లముఖులచేసి మాట్లాడున కుర్చుండెదమని చదివబడిరి. సభల ఆవరణమైన శ్రీమ విషయముల కెక్కుర కాలవిలంబన మొనరున కొన్ని మంది యుపన్యాసములకు కాలవ్యవధి లేకపోయినది.

III

27 తేదీ గ్రంథాలయసభకు తెనాలిలో మిట్ట దొడ్డి నువ్వాళావుగారి యాజమాన్యము క్రింద జరిగినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు కొండలూరి ప్రాణములగారి యుపన్యాసములో తెనాలియొక్క ప్రాధాన్యమును బ్రతికొనవలయుమని ముందరగా జూడగా శ్రీమములగారికి ఆంధ్రభాషకు మంచి పరిజ్ఞాన యున్నట్లును, వీరికి ఆంధ్రభాషకుం దెచ్చుదభిరావ టున్నట్లు తోచుచున్నది.

ఇక ఆగ్రాసనాధిపతిగారి యుపన్యాసము విషయమై యాలోచించి వామనాధిపతిగారి పురుషభాగము మన పూర్వపు బ్రాహ్మణులకుపాత్యాశ్మకాగరకతకు గల వైషమ్యములలోను జాతీయత మతములను విషయములలో నిండి ముండెను. వీరికి ఆంధ్రభాషయందు విశేష అభిమానమున్నది. భాషాభావము తక్కురగా నున్నట్లు గానబడుచున్నది. అందుచే ఆంధ్రగ్రంథముల విషయమైగాని పూర్వపు ఆంధ్రభాషకు యిప్పటిభాషకు గల వ్యత్యాసముల గాని ఆంధ్రవాక్యముల పరిత్యజముగూర్చి గాని ముచ్చటించలేదు. తెనాలి బ్రాహ్మణ కవి శ్రీమధ గురూరు కృష్ణుని గూర్చి గాని ఆయన గ్రంథములను గూర్చిగాని యెచ్చబిందలేదు. ఆంధ్రభాష యేకతాబయం చేశామన నేర్పిమాన్యును, గౌరవమును బడనెనో చర్చించలేదు. దీనిబట్టి నువ్వాళావుగారి వ్యాసము కేవలము పాతక భాషముతో నిండియున్నదని చెప్పవచ్చును.

ఉపన్యాసానంతరము రెండుమాట శ్రీమములు జేసిరి గాని వారిలో గ్రంథాలయములకు విస్తృతమునకు, సర్కారువారికి భవనములను కొనుట విషయమై భేదాభిప్రాయములు రచ్చినవి. మొత్తమునాడ నువ్వాళావుగారి సభను జనుప్రథముగా కొనసాగించిరి.

వైశేషికో వానిలాల శివావధానముగారి యాధిపత్యముక్రింద రెండుసభలు జరిగినవి. నివృత్తి, ప్రవృత్తి మాన్యులు, శివాత్మ-పరమాత్మ సంబంధములు, భగవద్గీత, భారతములలో కొన్ని శ్లోకములకు అర్థము చెప్పటగా నుగిసినవి.

మన భరతఖండమున పాత్యాశ్మకాగరకత పులి అత్యంతభోధ లభికమై మన యువకుల హృదయములు వారి కంకున ఆకర్షింపబడుచుండ, వినుటకు బుట్టించువట్టియు, సామాన్యజనుల కర్మము గానట్టియు, శివాత్మ - పరమాత్మ నివృత్తి-ప్రవృత్తి మాన్యులను గూర్చి యుపన్యాసములెట్టి యుపకారములుచేయగలవో చెప్పజూచు. వీరి యుపన్యాసములు మొదలవగానే ఒక్కొక్కచే మెల్లగా సభలలో నుండి జారి. దీనిబట్టి ఉపన్యాసము లంతగా సభ్యులకు రుచించినట్లు లేదనియుకొనక తప్పదు.

ఇంతటనెవరు కొండలు మర్యాదానులు గలసి నుల భిక్షుగ నర్పించునట్లు హిందూమత సిద్ధాంతములను గూర్చియు, దాని యాన్నత్యమును గూర్చియుతమ మూర్ఖు సుపర్యాసముల విచ్చిన కొంతమే. మరియు సంస్కరణవారు జూపు సంఘలోపములను సవరింపకొనుచు లేక యుద్ధయులు కలిసి యేదోయొక శ్రీమమునకువచ్చి హిందూమత మభివృద్ధికొందగలను. లేక మనలో మనమే భేదాభిప్రాయములు గలిగి చర్చలకెక్కి తలెంచుకొనుచు వచ్చిన ఈ పురుషులలోని వేర మతములగు వారి నుకలకు మనలో జొరవించుటకు యత్నించుచును.

కావున సవాతల ధర్మసభలకు తమకుహిందూమత మందుగల పట్టును కొంతసభ్యులకేరంది దేశభేదమునకెక్కుట పడుచునది నమ్ముచున్నాను. ఒక విశేషము.

ఇచ్చట నరము క్రివ్యల సేర్పరాక నూటికి 20 గుర
మాత్రమే. చెన్నపురిలో నూటికి 80 గురు.

టోరంటో విశ్వవిద్యాలయము నట్టివారి సంఖ్య నూటికి 20 మంది మాత్రమే.

ఇక నిండాండున జాతము.

లింగువారి:-

డిగ్రీవారు	...	849
బిటర్మెంటువారి విద్యార్థులు	...	107
డిగ్రీమావారు	...	116
సాయంకాల విద్యార్థులు	...	816
తొలితరము	...	151
		1589.

ఇచ్చట పరిమిత విద్యల శివశాస్త్రిగారి నూటికి 18 గురు మాత్రమే.

మాంచెవ్వరును దరిమిల్ల విద్యల శివశాస్త్రిగారి వారి సంఖ్య యింకను స్వల్పము.

ఫీలిచెను దివ్యులలో ప్రముఖుల విద్యల నభ్యసించువారి సంఖ్య 100 కి 80 మంది.

వై విశ్వవిద్యాలయములందు డిగ్రీలందుకు గాక డిగ్రీమాలు నిమిత్తము తక్కువ పరిశ్రమలను విద్యార్థులకు ను హెచ్చరించుచున్నాడు. పరిశ్రమ విద్యాలయమున నడుపు వారికి మాత్రమే డిగ్రీ తక్కువ పరిశ్రమలను పంపిరావు. ఎక్కువ విద్యార్థులు పంపిరావు. చాలమంది పరిశ్రమలలో చేరుట మొదలుపెట్టిన పరిశ్రమలలో కళావిజ్ఞానమునకు నలుగురు పడదు. కావ్యజ్ఞానమున గల్గించు విద్యులుగాడ సాధ్యమయి వలయుటకు దెగిగొట్టవలెను.

ఇట్టి యాచరము క్రమము విశ్వవిద్యాలయమునందు విద్యాలయము కొక్కటిని మనయాంధ్రదేశమున స్థాపించుటకు మానకుచు మేము. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నూతనపద్ధతుల ప్రకారము నెలకొల్పబడవలెను. చెన్నపురి విద్యాలయము నాద్యముగా నిడగోరువారి మనయాంధ్రదేశమున నుండెడి యే నాయభిప్రాయము. కొత్తగా గానగూడ తక్కువ స్థాపించుటకు మొదలుపెట్టిన యాచరముగా నుండగలదు. సర్ విశ్వవిద్యాలయము మహామతిగాయై యుండియు గవ్వపడి విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించియు నొక్కకొరకైన నెలకొల్పకుండుట మిగుల శోచనీయము. ఇంకాను దేశము గలదు. ఆమెకావ్యపు దృష్టి బ్రసరింపుచు. అచ్చటి యథ మవిద్యాలయము మనకుతృప్తియగును. ఉన్నచో నట్టిదేయిం దనరె. లేనిచో మానె, గాని మన యిచ్చటి మహావిశ్వవిద్యాలయమునందు దానిని నిచ్చట నెలకొల్పకుండుము గాక.

ఇక ముఖ్యార్థమును మోచితిము. ఇచ్చటి కి యాంధ్రదేశమును నాలుగైదు సంవత్సరముల నుండియు నాంధ్రదేశమున పరిమితమున. ఈ విశ్వవిద్యాలయము గూర్చి మొదటిసారి తీర్మానించి మూడేండ్లమున. నాలుగవారి తీర్మానించబోవుచున్నాము. ఇచ్చటికినిగూడ కేర్పలుల జేయుటకు విద్యార్థుల గొండబెరియించుచు చున్నారని విషయము నంతాచి దానకుంటే. కాని దీనినింతయు నేర్పయ్యెందుకొనెడి. ఇట్లొకయేర్పలును మనముచేసి నిర్దుష్టముగనొనెడిన గార్యములేదు. విశేషముగా మానగూడదు. దొర లిప్పుడు చేయలేరనుట యెల్లరకదలెను. ఇట్టిపనుయమును మనకొక ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయముగానూపవలెను. కలయగునంతయుగాని, కొంతగా, మనమేయేతరలేదు. మనమిట్లు సంవత్సరమున కొక్కసారి "మానక విశ్వవిద్యాలయము గానల" నితీర్మానించు చుండినంతమాత్రమున దొరలు మనమొరలు విరలు.

తమకుదామే సాహిత్యముచేసికొనగలుగువారికే దేవుడు సాయమొసరును. అట్లేమనదొరలును. మనప్రభుత్వము మన ప్రార్థనమన తేలుపుటకు వారికభవమును నాపించవలెను. దేశమున దరి మహారాజులు, జమీందార్లు మున్నగు వ్యక్తులను, ఉదారజాతి స్వభావులను నొకటి నేర్పబడినచో హిందూ విశ్వవిద్యాలయ మింతలో రూప మెత్తలెనెదో? అట్టిదే మన యాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము. దీని నెలకొల్పట కగు మొత్తములో గొంతసెల్లి నిర్దుష్టముగనంది దొరలకు నాపినచో వారి కిది స్థాపించుట యత్నింపవలసి తేలుతెలుచును.

మనము జరుపుచుండిన సభ లక్షకములనియు, జేయుచున్న కార్య ము త్వేషమునయు నిరసల సంవత్సరమున కొకసారి జరుగు తిమాసాలనియు నిరసల కొండలు నొక్కచెప్పుచున్నాడు. వారి వాదనంతయు నెప్పుడుని చెప్పబాలము. మన యాంధ్రదేశమున సభము నట్టిదేయని రావలెననెదో? తమచున్నది. ఇదిగతకు దీర్ఘనిరసలనుండి తీర్మానములే మరుసంవత్సరమున దీర్ఘనిరసలనుంచుట యిందుకు

దేశీయతంత్రీ వార్తలు

భారతీయమహిళా విశ్వవిద్యాలయము

భూవా జాన్ 4:- భారతీయ మహిళా విశ్వవిద్యాలయమునిన్నటి సాయంకాలము సకలముగా సుప్రకమింపబడినది. చెన్నపురి కి భారతీయ భవనమున మొదటిసారి నేటసభ మహాళమైనది. ఎప్పుడొనబడిన 40 మంది విశ్వవిద్యాలయపు "ఫెలోస్" దేశ విశ్వభాగములనుండి వచ్చిరి. చెన్నపురియు నుండి ఆనరబిలు క్రీనివాస కాశ్రియారుగానూ, కనిస్స దొర సా నియునూ. సంయుక్త పరగణా ల నుండి సుజీలరావు, లిలాంగ పండితుడు గార్లును, బొంబాయి నుండి జీవరాజుమహాభా. భూమ్యురుదాస్, జోషి గార్లును తదితరులను సభ నలంకరించిరి. కార్యవందీతుడు స్థానిక సమాధ్యక్షుడుగా నుండి సమాళమైన "ఫెలోస్" ము స్వాగత మిచ్చుచు, తాము గడచిన దినములమాసమున నాజీన విశ్వవిద్యాలయ జీజము నానాటి కట్టు కృద్ధినిండి క్రమముగా మొలకెత్తెనో కట్టింది మహావిద్యాలయము గాంచెను. డాక్టర్ సర్ రామకృష్ణగోపాల భండార్కరు గారు విశ్వవిద్యాలయపు ఛాన్సలరు (అధ్యక్షుడు) గా నెన్నుకొనబడిరి. ఈ విషయము ఆనరబిల్ కాశ్రియరు గారు పాదింపగా ఆనరబిల్ కామల్ గారు బలపరిచిరి. ఆనరబిలు పిన్సెలు పరాంజిత్రెగారు వైస్ ఛాన్సలరు (ఉపాధ్యక్షుడు) గా నెన్నుకొనబడినది. ఈ విషయమును సంతకరావు పండితుడు పాదింపగా దీక్షితులు గారు బలపరిచిరి. ఛాన్సలరు, వైస్ ఛాన్సలరు, రిజిస్ట్రార్, విశ్వవిద్యాలయమున జేర్చిన నబడి కళాశాల (ప్రిన్సిపాలు "ఫెలోస్" దేశ ఎప్పుడొనబడిన 7 గురును సిండికేటు సభగా నేర్పబడుచుండిరి. ఈ సిండికేటు సభ వారు ఇకముందు జరిగిన భావు నెనెటుసభ జరిగిన కాలమునకు విశ్వవిద్యాలయపు అధికారిత్వమున నుండునాధికారము గలిగియుండును. విశ్వవిద్యాలయపు కార్యక్రమమును నిబంధనలను సిండికేటుసభ వారు ఏర్పాటుచేసెనని తీర్మానించబడినవెనక నెనెటుసభ ఆదినమునకు ముగింపబడినది.

మెట్టుపుల పురమాదము.

బొంబాయి జాన్ 3:- మాండ్రీ భవనమునకు గలిగిన స్వల్పప్రమాదముకాక, మెట్టుపులన లైట్ల క్లబ్బునుండి రమునకును కొంత ప్రమాదము గలిగినది. ఆనందరమున కయోన్స్ ఆనబడు గదినుండి మెట్టు ఒకనిర్దుష్ట గోళములతో పొయనట్లు కనబడినది క్లబ్బులోనుండి ఒకరు చెప్పిరి. విశేష ప్రమాదమేయియు కలగలేదు. మందిరమునందు ఆనకబోట్ల పగులు పడినవి. కొన్ని పెంతులును విరిగి పోయినవి. విరిగిపోయిన పెంతులకిందకున్న ఒక ఇనుపదూలముకూడ కదలింప బడినట్లుండెను.

నర్ల వాయువులు.

కాలి: జాన్ 4:- ఆరేలియా సముద్రమునందు నర్ల వాయువు లధికముగా వీచుచున్నది. నిన్నటిరము 12 చిన్నపడవలు మహావాయువులనక, అలలలనకు బద్ధులకు కొట్టుకొని వచ్చినవి. వాటిలో రెండు మునిగిపోయినవి ఒక దానిని బద్ధుడు ఈశ్వరినిరచ్చిరి. కడల కన్నీటిని విశేష ప్రమాదము కలిగినది. నర్లము 1) కేల రూపాయలందునని మదింపు చేయబడినది.

యూరేషియను తునాకితో చంపులు

సిక్ఖా జాన్ 4:- తాము గోగ్రాను ఆరు యూరేషియనువారు గత నెల 24 వ తేదీన ఇద్దరు కిటికీలోనుండి తునాకిని చేసిచంపిరి. వాప మిదురదృష్ట వంతుడు ఇంటిముందర కిటికీలోని నిలకబడినది! ఇతడు నాయభాగ్యుడు గావు తేలుతకు సంబంధించిన ఘోరము జరుగదు. కలిపియుగోని మిలిటరీ పోలీసు వారును, ఆఫీసు సానపు ఆధికారియు, వాతకుల జాడలను తీయుచున్నారని అప్పటినుండి హంతకుల జాడ తెలియ శు. హత్యకు కారణము కూడ తెలియలేదు.

ప్రధాంతోర్కాణము. బి: 1000 చిన్న గుర్రములు చేయబడినవి. వీని కేయనక సాగును తీర్చుననుట జేయుచున్నాను. ఇది గొప్పలోపము. ఈజిప్టుదొంగింప మనము స్వాగ్రహింపము జేయవలెను. 1917 సం.మున మనము సమాళమగుటకు నుండి విశ్వవిద్యాలయమున కేర్పలులనిచ్చియజరిచి, తత్ఫలమున కార్యక్రమము కలయుననుగాడ సంపాదించుటకొక సంఘము నెప్పబడినచో మనము సఫలమనోభల మగుదుము. లేనిచో విఫల మనోభలమగుట విశ్వము. కావున విశ్వమును ఆంధ్రమహాజాతిలకు నానాచించి కార్యనిర్వాహకములగునని ప్రార్థన.

మేకటగిరి మహారాజుపాలన.

విద్యార్థి జీవనములు.

నెల్లూరునుండి, "స్వామివాది" యను పేరుతో నొక ట్టు మావేర ప్రాయమున్నాడు:-

నెల్లూరులోని వేంకటగిరి మహారాజువారి మొమ్మలలో చదువుకొను వీర విద్యార్థులకు విద్యార్థి జీవనము లిచ్చుటకై గూడూరుతాలూకా కోట, గ్రామ కాపురములకు వెల్లెటి పెంతులరెడ్డిగారు కొంతసొమ్మును సారవాలాధికారుల కరముచేసినట్లు తెలియుచున్నది. దానియుద్దేయు ననుసరించి వీరవాదులు నిర్ణయించుటకు ఫిరేరితోనో మార్చివాదో విద్యార్థులకు పోడిపత్తునెగినది. కాని ఇంకవరకు పరిష్కారతియు వెలనదలేదు. పరిశ్రమగి, రహదారి రెండుమాసములు గలిపించినవి. పరిశ్రమవచ్చిన విద్యార్థులూ 50, 60 మంది కంటే ఎక్కువయుండదు. విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలకు వెల్లెన వేన వేల విద్యార్థుల కరెక్షాఫలితములు పయితము త్వరగా ప్రకటింపుచుండ వారవాలాధికారు లిపరిష్కారతియు లింతిరకు ప్రకటింది కేసన్నాని నిర్ణయించుకుండుట చూడగా, ఎక్కువ మాక్కులు వచ్చిన చాలనను గాక, ఏ విద్యార్థులందైన వారికో అభిమానముకలవానికో ఇయ్యలదియు తోయచున్నది. కావున వాతలకు రెడ్డిగారు, వారవాల వివారణకర్త లిందువిషయమై సంగతి సందర్భములకు విచారింపి వ్యాయము దయచేయవలసి యుండును.

గౌతమబుద్ధుడు.

బెంగళూరు జాన్ 4:- బౌద్ధమత తురాతన సన్మానముల గీతములనుగూర్చి సాందర్భ్యగా క్రైస్తవ యుగజన సంఘ మందిరమునందు నెన్దవించిరి. సాందర్భ్య గాన బౌద్ధమత గీతములను నేర్పకవాడు గాన ఆగీతములను ఆంగ్లాభివాదాకి భాషాంతరికరించి చూపిరి. అందుగొన్ని తమచేత రచించబడిన వియుమణిగొన్ని రెన్ గెనెస్ గారిచే వ్రాయబడినవియు నుండెను. బౌద్ధమతమును గూర్చియు బుద్ధినిగూర్చియు నభ్యసించుచు బౌద్ధసన్మానముల పూర్వాచారములను, బుద్ధదేవుని నిర్మలములను వారు నర్పించెప్పిరి. బౌద్ధసంఘముల ఆది కృతాంతమును వాని సంఘటనమును వారు జ్ఞాప్యముగానర్పించిరి.

గుంటూరు జిల్లాబోర్డు.

గుంటూరు జిల్లాబోర్డుఅధీనులలో బ: కేయమున్న ఒక యాద్యోగమును బర్తము వచ్చుచున్నదని మిదువారె రెండు దినములు నెలపులుచున్నది చెన్నపురి కరిగినాడను నెదము వారె వారిని పరిలోకుండి తొలగించవని మా జిల్లాబోర్డు తెలుపెన్సిదెంట్లుగాను (ప్రాయగా జిల్లాబోర్డు పెన్సిదెంట్లు కలెక్టరుగాను వారిని యాద్యోగములోనుండి తొలగించిరి.

ఆ యాద్యోగి జిల్లాబోర్డుకాకి తిన్న ఆ న్యాయముగ పునండి తొలగించివారిని అపీలుచేసికొనగ జిల్లాబోర్డువారు విచారింపి క్షీంచలేవని. రెండుమాసముల జీతము అపరాధముగ తీసికొని నాకి తిరిగి యాద్యోగమియ్యవలసిన దనియు ఒకరిద్దరు తప్పు మిగిలినవారిండు అభిప్రాయపడి వారి యాద్యోగము తిరిగి నాకిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. అట్టి క్రమము జరిగినమాన నెలలో జరిగియున్న వారికి తిరిగి నీయ్యాద్యోగమిచ్చిట్లు ఉత్తరు వింకజనువారేను. బోర్డువారి తీర్మానమువారె, ఇద్దరు పెన్సిదెంట్లు గంర్లుగాని కాన్సలర్లవారిక సభకు అప్పలు చేసిట్లు నలుగురు చెప్పకొనుచున్నాను. ఈ కదంతి సభ్యులు యెయిదల, ఇరువదియవాయు సంపాదించుగొను యాద్యోగి మీది ఇంతదండెట్లు వియ్యకవారె (బ్రహ్మశ్రుతి) మరయొగించిట్లున్నదనిమాత్రము చెప్పకతిచ్చును. ఎక్కువగా జిల్లాబోర్డు సభ్యులు గుమాస్తా చేసినతప్పు స్వల్పమనియు, రుద్రమాసముల జీతనన్నమే చాటునయు అభిప్రాయపడిట్లు పెన్సిదెంట్లు వైసు నెన్సిదెంట్లు కలెక్టరే కాభిప్రాయపడుటకు కారణము అంత సంబంధముగ తోయలేదు. గుంటూరు జిల్లాబోర్డువారు నిధించిన కత్తుయే కలిపియున్నది. పెన్సిదెంట్లు తమ యభిప్రాయమే సభ్యులయిన వెక్కువైన సభ్యుల యభిప్రాయము వారెందలేదని తెలచి సభ్యులభిప్రాయ మంగీకరించనవచ్చును జిల్లాబోర్డుల యుపయోగ మేమో తెలియ రాజున్నది. పెన్సిదెంట్లు గంర్లుగాని జిల్లాబోర్డువారి తీర్మానమువారె అపీలు చేయునప్పుడు జిల్లాబోర్డు మెంబర్లు యెట్టి హేతువులవారె తమ యాభిప్రాయము రద్దు పరిచిలో విస్మయము తెలియకనీవో లేనో తెలియను. గొర్లుగానైన జిల్లాబోర్డు మెంబర్లు యభిప్రాయము కనుగొని యెత్తువుల దయచేయుండుట సమాజసమా.

గుంటూరు పురపాలక సంఘము.

విషయానుక్రమణిక.

సంపాదక ప్రతి వార కాగితములయంత్రాలము	2
సంపాదక మండలసభ వివరములు	3
హందూజీము, లంకామైత్ర	4
జీవితశాస్త్ర వార్తలు	5
వర్ధమానము	
యుద్ధము	6
శ్రీవిశ్వ విద్యాలయము	7
వివాహ మహాసంగ్రామము	
చిరక కంఠివార్తలు	8-9
కృతాంతములు	10
ఇంగ్లీషు టెలిగ్రాములు	11-12-13
ఆ. డోర్నెయము, బాబులు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 వ సం॥ జూన్ నెల 5-వ తేది

సోమవారము.

యుద్ధము.

క్రమక్రమముగా యుద్ధమున నూతనాభ్యాసము ప్రారంభ మగుచున్నది. జర్మనులు ఏదో యొక రీతిని యుద్ధమును తుది యవస్థకు తీసికొని రావలయునని ప్రయత్నించు చుండుట స్పష్టము. జర్మనీలో భోజన పదార్థములు తక్కువగా నున్న వను వార్త లిదివరకు ఎన్నియో ప్రబలింపి. అన్నిటిని విశ్వసించినను విశ్వసించకున్నను దివసమును మిత్రముండలివారి నిరోధక సౌకర్యము జర్మనీకి పోవు నస్తు సమవాదమును సుష్కింప జేయుచున్నదనుట యంగీకరింపక తప్పదు. ఇందుకు తోడు ఈ సువత్సరము జర్మనీలోని గోధుమ పంటయు మిక్కిలి కొరతవడదని తెలియ నచ్చుచున్నది. ప్రజలను యుద్ధ మూరిక ఒక్కటే పాలుగా సాగుచుండిన యెడల మిప్పుడుండ జాలకుదా! ఇంతియే కాక మిత్రముండలికి ఒక్కదినము వ్యవధి యిచ్చుట యనిన తలపట్ట పోరాటము నాటికి ఒక్కడనపు అభివృద్ధిచే మిత్రముండలి గట్టి పడుటయే యగుచున్నది. ఈ రీతిగా వ్యవధి కలిగిన ప్రతిదినమును మిత్రముండలిని బలవత్తర పరచుటకు తోడగుచున్నది. ఈ యర్థమునే మన ముఖ్యమంత్రి మున్నగు వారలు మొన్న ఊపనృపించుచు వ్యక్తపరచినారు. యుద్ధము ప్రారంభ మగునప్పటికి ఆంగ్ల భూమిలో ఆచరణ యందున్న సైనిక పద్ధతి విచ్ఛిన్నపద్ధతి. ఆభూమిలో సిద్ధముగా నుండిన సైనిక సంఖ్య బహుస్వల్పము. బహుటికి దండయాత్రకు సౌకల్యము 1,50,000 పైబడి యుండలేదు. ఇటీవల శ్రీజార్జి చక్రవర్తిగారు చెప్పిన మాటలనుబట్టి ఇప్పుడాసంఖ్య 50,00,00 పైబడినది. ఈ యేబది లక్షలును యుద్ధభూమిలో నిప్పు జుండినయెడల ఈవరకు యుద్ధము ముగిసియుండ వచ్చునేయని కొందరకు తోచుట సహజము. నిజముగా 50 లక్షలును యుద్ధరంగమున లేరు. ఉండుటకు వీలులేదు. అనేకు లొకను శిక్షణయందున్నారు. ఆంగ్ల సేనలో కనిచేయు చున్నారు. ఇతర రంగములలో నువయోగ పడుచున్నారు. ముఖ్యరంగమును ఫ్రాన్సులో ఇందులో ఇరువది లక్షలు కల రేమో చెప్పవీలులేదు. ఈ యేబదిలక్షల

సేనాశ్రము సిద్ధము చేయుటయైనను సామాన్య మైనవనికాదు. అనేకాననుకూలములకుగోనై అనేక విమర్శలకు తలయొగ్గి అనేక సమాధానములను చేసికొని ఎన్నివిధముల ఎన్ని మార్గముల ముక్తి మండలివారు ఎంత జాగ్రత్తతో పనిచేసినారో మనమేరు యెరుగుము? ఏ చచ్చిల్లు ఫిషరుల ఆభ్యాసమో ఏ నిర్బంధ సైనిక సేనాశాసనపు చర్చయో కొంతకు కొంత మన చెవులకు బడినది. తక్కువగల మహామధనము నెంత శ్రమతో ముక్తిమండలి నిర్వహించినవో మన కిప్పుడు తెలియజాలకు. అందులో ప్రజా స్వాతంత్ర్యము విమర్శా స్వాతంత్ర్యము వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము నిండు గాగల ఆంగ్ల భూమిలో భూమి చేరినో సమానముగా గాంతిని మొదటినుండి తుదివరకు చూపుచుండు ఆస్పిక్తు మహాశయిడే. శిష్టాపనిదలకు కొందరచే వాత్ర మొనర్పబడిన ఆ దేశమున నెంత ముక్తిమండలివారు పాపపడియుండిన నేటి ఫలము సాధ్యముయందుమనో సులభముగా మన మూహించ వచ్చును. అందులో యుద్ధమునకు ముందే జర్మనీ యెన్ని కుట్రలైనను చేసి యుంచి నది అయిరాండులో గందరగోళము కల్పించుటకు కజ్జల్లుడ తొందర కల్పించుటకు అధిపతీ శములలో అరాచకములను పురికొల్పుటకు పానీకములో ప్రబలకష్టములను పుట్టించుటకు ఈ రీతిగా నెన్నియో పర్యాయలను చేసి యుంచినది. యుద్ధ మొకవైపున నడపించుచు ఆంగ్ల ముక్తి మండలివారు ఈ యంతర్గతములగు కష్టాలములను కనిపెట్టి అడగంపవలసికూడ వచ్చినది. ఎన్ని నిరోధములు కలిగినను, ఎన్ని కష్టములు ఎదిగినను, ఎన్ని కుట్రలు ప్రబలింను, ఎంత యాంకోళన పోష సూచించు ఆంగ్ల ముక్తిమండలి వేకుడి మక దిక్క ముచందక తొంతదరవడి తప్పుదారుల ద్రోక్కక శాంతముగా, గంభీరముగా, వివేకముతో అన్నిటిని త్రోసికొని అన్నిటిని జయించి అన్నిటినివాటి వచ్చి మిత్రముండలిలోని ఇతర రాష్ట్రములకు సర్వ ద్రవ్యసహాయమును సర్వ సౌకర్యసహాయమును నెరపుచు నేటిదినము 50 లక్షల సైన్యమును యుద్ధమునకు సిద్ధముగా నెంచి చూపగలిగింది. విద్యా మంత్రి హోడగనను చెప్పిన రీతిని ఇంతదనుక యుద్ధరంగమున నెచ్చటకు బ్రిటిషు బలములు మూగని రీతిని చక్కటి సమయమునకు మూగుటకు తగిన సన్నాహము లన్నియు జరిగి యున్నవి. ఈ సంగతు లెల్లమును జర్మనీ యెరుగదని తలంపరాదు. ఎరింగిన దగుట చేతనే ఎన్నియో విధముల తన గొంప భంగము కాకుండ నిలుపుకొన నాలోచించి యాలోచించి తుదకు ఎచ్చటను ఏమియు, ఎక్కవగా చేయజాలక మరి యొక గొప్ప ఎత్తు ఎత్తి మిత్రముండలి తనవైబడు లోకల కొంత హతము సాధించ తలపెట్టినట్లున్నది. వర్షముకు ఆరుమైళ్లలో మూడుమాసములుగా నిలిచి లక్షల కొలది సైన్యములను కోల్పోయి విశేష మయిన లాభము నందలేక పోయినను మొండి పట్టు పట్టవలయునని దలంచినట్లున్నది. మరల వర్షమువద్ద ఘోరముగు సమరము ప్రారంభమయినది. ఫ్రెంచి వార్త—కొంతవరకు సాధికార మనలేగినది—ఈక్రింది విధముగా మాకు చేరి యున్నది.

యుద్ధము పరిహారమునకు చుట్టున్నది. ఫలము కొంతవరకు ముక్తిమండలి మొదటి యంత్రము తోచుచున్నది. క్రమశుభ్రము మొదటి యంత్రము ఒక్కటే కారణము తోచుచున్నది. మిత్రముండలి తనవైబడినట్లుట ఆలస్యము చేయుటగాని నిరోధించుటగాని ఇప్పుడీ యుద్ధము తీర్మానముగా వడక తగియున్నది నర్మకులు ఎంచుకుండ తలపెట్ట.

ఈ వార్తలో గల యుత్సాహము సుర్యక్రము. జర్మనీ యనికములు కృశించవలసినదే కాని ఫ్రెంచివారి రణోత్సాహము మాత్రము కృశించ బోను. ధనుమంటు మూమూటు పాప్రాతములలో శత్రువు విశ్వ ప్రమర్శము లొగ్గుచున్నాడనుట నిజము. వాగోలను స్వాధీనము చేసికొనుటకు లక్షల సైన్యమును ఒడ్డునున్నాడనుట నిజము. ఫ్రెంచివారు అబరబ ఆరెనికి తావియ్యవలసి వచ్చి యుండుటయు నిజము. కాని ఒకవైపున మార్గోయివద్ద గట్టిపడుటకు ఆతను చేసిన ప్రయత్నములు గాని రెండవవైపున వాగోట చేరుటకు తలపెట్టిన ప్రయత్నములు గాని ఫలవరతములు కాలేదు. ఇదివరకు ఒక్క పర్యాయము వాగోటవద్ద అతనికి స్వాధీనము యుండింభూయి. మొదలు ఇప్పుడు స్వాధీనము కాలేదనిన పశ్చితి చక్కగా వర్ధము కాలదు. ఫ్రెంచివారు మొదటి తాకును నందువలె సురక్షితో పాటుమును మాత్రము చూచుకొనక ఎరుటిపోయిపో శత్రువుల నలుముచుండుటచే శత్రువులకు లాభము దొరుకుటకు తప్పుదు. వర్షమువద్ద పోరాటము చాలగు శత్రువు బ్రిటిషు ప్రభావముగల ప్రాంతమునను గండుమీరి ప్రవర్తించ వారంభించి యున్నాడు. ఎక్కిను మెరులవద్దను న్యూహాలు నెమిలవద్దను తీర్ణసమక మగుచున్నవి. జుబీను వద్దశత్రువు ఆంగ్ల కందకములను దీసికొనుటకు మన సైన్యములు మరల అతనిని తగుమగొట్టుటయు రెండును జరిగినవి. ఇబలీరంగమున ఆస్త్రియనుల మట్టుకు ఆస్త్రియనులును అంస్కందనమును పూనియున్నాడు. ఇటాలియనులు ఆసిసిరో, ఆసియాగోలను సరిహద్దు పట్టణములకు వదలివెట్టి వెరుక కాలుదన్ని నిలిచినారు. కాసుగో తుక్రీవానికి జర్మనీ సహాయము రుక్మిలి యెక్కువగా పోవుచున్నదట. అందుచేత తుక్రీవానులు అవస్థానందనోపాయ మవలంబించినారు. రుమ్మానారు ఎరిజరమునకు ఆగ్నేయముగా 55 మైళ్లలో గల బేయిబర్గవద్ద తుక్రీవారి బలములు వైబడగా నెట్టి నెచినారు. ఎరిజరముకు నైరుతముగా 50 మైళ్లలోగల మామహూబాపురు తుక్రీవారు గుమ్మానారుండి స్వాధీనము చేసికొనినారు. సలోనికా కడను కూడ శత్రు చలనము కానవచ్చుచున్నది. 25,000 బల్లగులు గ్రీసు ప్రవేశించినారు సెర్రు వరకును భీతి వ్యాపించినదట! బల్గేరియా రాజధాని పోఫియాను సందక్షించుటకు తగిన సన్నాహము లన్నియు జరుగుచున్నవట. ఈ రీతిగా ఎల్ల ప్రాంతములలోను శత్రువు ముందుపడి యుద్ధము చేయుట కుద్యోగించుచుండుట నాతడు విధిలేక నుడియొక పర్యాయము సాహసముచేసి చూతమని తలంచినాడనుటను సూచించుచున్నది. అయిన నీ చలనవంతయు ఉక్కు గోడలవలె నిలువబడు ఫ్రెంచి సైన్యములను దినదినమును బలవత్తరముగ వీడరాని సింగపు పట్టుకట్టగల ఆంగ్ల సైన్యములను తరంగములవలె నిరంతరము ఉబ్బివచ్చు రుమ్మాసైన్యములను కడలింప జాలదనుటను ఇదివరకు జరిగిన యుద్ధమే స్పష్టపరచి యున్నది.

కడనుట్టిరంగమున ఫిరంగుల తుపాకుల యుద్ధము జరుగుచున్నట్లురహస్యవారు తెలియజేసిరి. బెల్లవైపున కుక్క వారు మూడుసారులెరింగిరికాని ఇహ్వవారు వారిని వెనుకకు గొట్టిరి. కుక్కవారు యెదిరించి మనుకాటమున స్వార్థము చేసికొనిరి.

బరోపా మహా సం గ్రామము

ఆంగ్లేయులు బోలెడు మందుసామగ్రిని తయారు చేయుచుండుట

:0:

జూలై మాసాంతమున మిత్రమండలివారు ముందు త్రోసికొని రానుండుట

వెళ్లను యుద్ధ పర్యావసానము—సరాసువారి కనుకూలముగ నుండుట.

రైటరు ఏ జెన్సీ.

ఇంగ్లాండు

సర్. ఏ. ఫయరుకు ప్రమోషను

లండను జూన్ 3:—సర్ ఆర్థుర్ ఫయరుగారికి లెఫ్టినెంట్ జనరలు పదవి ఇవ్వబడినది.

సముమేరైన దురాగతములు

స్వీడును ముందుట.

లండను జూన్ 4:— డ్యూసీలా దు, సాలములూలు ఆమె ఆంగ్ల స్వీడులను ముందిరి.

ట్రీపును, కేపిరి నుక ఆంగ్ల స్వీడులను ముందిరి.

"బారన-వెరన" అక ఆంగ్ల స్వీడులను ముందిరి.

లండను గెజెట్టు ప్రకటన.

లండను జూన్ 2:— ఆ గడ్డిపులూని ప్రజల కొన్ని కంపెనీల వద్ద వ్యాపారములు చేయుటాదన, ప్రభుత్వముతో వారు నిషేధించినారు. బటాలియన్, అండు హెండింగ్స్ వాల్టెర్ కంపెనీతో వ్యాపారము నిషేధించబడినది లండను గెజెట్టు ప్రకటించుచున్నది.

మేజరు చప్పలు.

కన్నులపదవి విరమణముచేయుట.

లండను జూన్ 3:—లండను గెజెట్టు ఇట్లు ప్రకటించుచున్నది:—సాట పుకలీరు పటాంత వాయుకర్మమున నుకొనిన తరువాత మేజరు చప్పలుగారు తమ తాత్కాలిక కన్నులపదవి విరమణముచేయుదురు.

మోర్షపు సామ్యుయల్ గారు

డబ్లిను జనరలును పోవుట.

లండను జూన్ 4:— మోర్షపు సామ్యుయల్ గారు డబ్లిన్ నగరమున సర్ రాబర్టు చామర్స్ గారితో సంభాషించిరి.

విక్టోరియా సైనికులు.

లండను జూన్ 4:—లింగ్ములు ప్రత్తిసంఖ్యవారు విక్టోరియా సైనికులను తీసికొనిరి.

ఒక బ్రిటి భార్యకు గ్రాంటు

లండను జూన్ 4:—ఆఫ్రాముద్ద తెదీ గానండి మరణించిన వెల్లిగ్రా అనుచు భాగ్యపుత్రులకు ప్రత్యేక గ్రాంటునిచ్చి విషయము త్వరలో తీర్మానింప బడునని కారున్న విధిలో పంపిణీకై గాన తెచ్చిరి.

డార్జిలెన్సు, మెనిపోలేయియా.

లండను జూన్ 4:— కారున్నసభలో సభకు కొంత కాలము కలెక్షన్ ఆవులకేయుటకు తీర్మాన ముపపాదించునట్లును చప్పలగారుకు మతికొందలును డార్జిలెన్సు మెనపోలేయియా విషయమునుకొనిన కాగితములన్నిటిని ప్రముఖ పరిశీలనకొనిరి. మెనపోలేయియా స్థితిగతులనుగురించి ఒకదినము చర్చ జరిగినది. ముఖ్యమైన రహస్యకాగితములు తప్ప తక్కిన కాగితములన్నిటిని ప్రజలకు తెలుపదని సంకల్పము ప్రయోచుచునని బోనల్లా గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

విల్బుక్ టైడ్ సెలవులు.

అలహాబాదు జూన్ 4:— లండను జూన్ 3:— విల్బుక్ టైడ్ సెలవులకు కొంతకాలము కలెక్షన్ నిలిపి వేయు తీర్మానము జాబోదించుచు ఉద్యోగిగ్గు లండనుకు సభలు చేసిరి.

నిన్నరాత్రి ఒక సభలో విద్యాకాళి మంత్రి మాట్లాడుచున్నప్పుడు నందు కత్తి వా మధ్యములను బిగ్

టింతు కాల మింకను గాతనయు, బ్రిటిషువారు సర్వ ప్రియత్నముచేసి ఆంగ్ల కత్తి సామగ్ధ్యము లే ఆమె ఘనులని నిగ్రాహము చేయ గలరనియు చెప్పిరి. ఫిరంగులు తుపాకులు మున్నగువానికి మందులందు సామానులను తయారు చేయుటలో తాననుభవించిన దానికంటె ఎక్కువ తయారు చేయగలిగితిమని ఆతడు పలికెను. ప్రిన్సుక్యు విల్బుక్ టైడ్ సెలవులకు నిలిపివేయుట నిర్ణయమును విషయము. సెలవులన్నయెడల శత్రువులు మనపై తిరుప్పిడిని ప్రస్తుతమైనది. అప్పుడు వెర్ననందు ఇప్పుడు మన ముందరిగించు నంత మందులందు సామాను వృథా చేయబడినట్లును. జూలై కలెక్షన్ సెలవుల సందులకు నిలిపివేయుమనని కొందఱుకు మున్నగు దానికే సహధాన మియ్యకలదు. మందులందు సామాను ఎంత ఎక్కువగా తయారుచేసిన, కందకములలోని జనులు అంత ఉత్సాహముతో తమ సామగ్ధ్యమును ప్రకటించ గలరు. శత్రువులకు తేలకుమందులు మోవగలరు.

మతిరెండవ ప్రిన్సుక్యు ముచ్చటలు.

లండను జూన్ 5:— 'గోల్కాండ' 'ఎర్స్ గోల్డ్' అనుచును బ్రిటిషు స్వీడులు ముచ్చటపడినవి. 'గోల్కాండ' ఆస్టీయన్ కలకత్తాకు పోవుచుండెను. ఆస్టీయన్ తొని రోగులు జనులు కనబడుటలేదు.

ప్రాస్తు

ఆంగ్ల రంగము.

తీర్చిమెన యుద్ధము.

లండను జూన్ 4:—జనరలు సర్ డగ్లసు హేగు గాట్టు ప్రకటించు చున్నాడు:— హూరు, ఇంగ్లీషు మ్యూనిషన్ రైలులను వ్యవస్థి కేల గజుల రంగమునందు ఇరవయ్య ముఖ్య స్థానములవద్ద తీర్చిమెన యుద్ధము జరిగినది. ఈ మూడు కేల గజుల దూరముల రంగమునందును దారి వెనుకభాగము నందును ఉదయము 9 గంటలు మొదలు జ్యూను అగ్నివర్షము కురిసిన వారంభించిరి. చుట్టూన్నాము పదాతి సేనలన్ని పడి మన మొదటి కందకపురుగులలో చాల ప్రత్యేకము లందు జొరబడ గలిగినది. కాని తక్కినవోట్లు వారిని వెనుకకు గొట్టితిమి. సాయంత్రము 6 గంటలకు శత్రువుల ఫిరంగుల జోరు క్లిగినది ఇక్కడ యుద్ధము జరుగుచున్నది. గతరాత్రి మేము వినిపింపుమీద కలలను (వైల్డ్ ఫిరంగులకు సాహాయ్యము చేసికొని జ్యూను కందకములలోని కొన్ని భాగములందు ప్రవేశించితిమి. కాని అవి తాత మనదాతి సేన వెనుకకు పచ్చినది. ఇక్కడ చాల ఆంగ్ల సేనలు వెనుకకు గొట్టితిమి జ్యూను చెప్పెమాట వాస్తవము కాదు. నిన్న జోరుగ బయలుదేరుదులు జరిగినది. శత్రువుల విమానములతోదానిని, పడగొట్టితిమి. ఆ ఫిరంగిలందలను భయం మెహాయనది. గాలిచే మ: బెయ్యములకు శత్రువులనొక పంతులను కొట్టుకొనిపోయినది. దానిలోనున్న వారు యంత్ర సాహాయ్యమున మన కందకసంక్తులలో దిగి.

మరియొక ప్రకటన.

ఇరవయ్య ఆంగ్ల ముఖ్యముల హూరు. ఇంగ్లీషు మేను రైలు వేల మధ్య యుద్ధతేరపిలేమండ తీర్చి ముద్దము జరిగినది. శత్రువులు తమకు నిన్నకలిగిన సహాయము వలన జిబులెవ వైపున 7 వందల గజ దూరము ముందును త్రొక్కికొనిరాగా అక్కడ కాపాడుచున్న కనడా సైన్య ఉదయము 7 గంటలకు తిరిగి యెదిరింది శత్రువులకు చాల సలమునుండి ప్రయోగ తమి చేసిరి. కనడా సైన్యము చాల త్వర వరాకముతో పోరాడిరి. శత్రువులకు విపరీతమైన కలిగినది. వారు బోలెడుమంది శరములను పడలివేసి వెల్లిరి. ప్రీకతుకు సమావేశము, సోము నదికి ఉత్తరము ముందుకును కొందరు జర్మనులతో గలిగియు బడి కొందరు

ఇయ్యదీలను పట్టుకొనినట్లు. కందకములోని వారిలో కొందరికి వచ్చును కలిగినది. కాని వారు నాలుజ్యము కందకములలో నాంబులకు చేసిగతరాత్రి ఆగర్కువ నైర్వతిభాగమునందలి శత్రువుల కందకములను పడి కందకోపభాగమునందున్న శత్రు సేనను చెల్లాచదుగొట్టి కందకములలోని వారిమీద బాంబులవేసి వచ్చుమేమియు లేకుండ మనసాసములకు విచ్చి చేరుకొంటిమి. నేడు లానువద్ద ఫిరంగులు జోరుగ పనిచేయుచున్నది.

సరాసువారి ప్రకటనము.

సారసు, జూన్ 3:—నిన్నరాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది. మ్యూనునదికి తూర్పుగట్టున పదాతికలెక్షన్ యుద్ధము జరిగినది. తయొమాంటు మైదానమువద్ద ఫిరంగి ముద్దము తీరముగా జరిగినది.

వానరంగమునందు మార్పులు లేక. నిన్నరాత్రి శత్రువులకు గలిగిన అనుకూలమును వారు వృద్ధి కలుగజేసుటకు ప్రయత్నించలేదు. మ్యూనునది తూర్పుగట్టు మన దిక్కున పంపులపై శత్రువుల అగ్నివర్షము గుఱిపించి.

వెర్నను రంగము

జోడుంటు యుద్ధము.

తీర్చిమెన గాట్టుకుయిండుట.

సారసు జూన్ 4:— ఈ చుట్టూన్నాము ఇట్లు ప్రకటించబడినది.

వెర్నను రంగమున సేనా సఖ్యమునం దుకటకు ఫిరంగి యుద్ధము తీవ్రముగా జలుగుచున్నది. మ్యూనునదికి తూర్పు గట్టున తయొమాంటు నుండి డెంటావ్ వలెను రాత్రి పూట యుద్ధము వ్యాపించినది. జోడుంటు కోటకు దక్షిణమున జర్మనులు కేలేటి అవనియును జొరబడిన వానరంగమున వచ్చిరి కాని వాన్, డెంటావ్ రంగములందు శత్రువుల పని మేము సాగనియలేదు. వారికి ఆపరిమితముల వచ్చును కలిగినది. మ్యూనునదికి ఎవమత్తుల కాకట్టిఅదనికి దక్షిణముననున్న శత్రుకందకములలో 100 మిటరులముండు వచ్చితిమి. కాకట్టి అదనికిగి మ్యూనునది గ్రామమునకును వచ్చు శత్రువులకుట్టిది భగ్నముచేసితిమి. మరని మానదశమువారు బల్లిమాకోమీద మరల బాంబులను వేయ ప్రయత్నించుచున్న శత్రుగిమానులను వారవోలి ఫాకర్ విమానమును, ఇంకొక వెర్ననునానమును నేలగుల్పబడినది.

ఇంకొక ప్రకటన

లండను జూన్ 4:— వెర్ననుయుద్ధము పూర్తియగుచున్నది. జరుము మన వైపుననే యుండు మాదనను కనబడుచున్నది పరానువారు ప్రకటించిరి. ఆపరిమితము వచ్చును గలగుచున్నను జ్యూను మొడిగా పోరానుయడుటయందు ఒకవిషయము గోచరించుచున్నది. మిత్రులందలి నైర్వయు విజృంభించి యందుకు సాగుటకు ప్రార్థించుటతో ప్రభుత్వము వారు తాము ఆజ్ఞాపక పోయినను కొంతకాలము కలెక్షన్ ఆప సమగుచుట్లు చేయుటకు శత్రువులు ప్రయత్నించుచున్నట్లు కనబడుచున్నది.

వాన్కోట ముట్టసి.

జర్మనుల వృథా ప్రయత్నములు.

సారసు, జూన్ 4:—నిన్నరాత్రి యిట్లు ప్రకటించబడినది:—మ్యూనునదికి ఎవమత్తులను 8046 చుట్టగట్టు మోల్లోము మ్యూనులకు మధ్య ఫిరంగి ముద్దము తీరముగా జరిగినది. మ్యూనునదికి తూర్పుగట్టున వాన్ గుంటకును డెంటావ్ కును వచ్చు జర్మనులు విజృంభించి ఆపగటిపూట యంతయును ముందుకు రాజొచ్చిరి. వారు వరదలవలె మీదపడె జుత్తిండిరి. కాని మన సైన్యములు కొంతభయములతో వా: నెదిరించి వారిని నిలిపి వేసిరి. వాన్కోటకు పశ్చిమమున జర్మనుల యిట్టుకులకు బదులు గామనై సమము విజృంభించి శత్రువులకు ముందుకు రాకుండ ఆపివేసిరి. వాన్కోట వెల్లిక పట్టుకొనుటకు జర్మనుల సర్వ విధముల ప్రయత్నించుచున్నాను. ఆరంగమున యుద్ధము ఘోరస్థితికి వచ్చుచున్నది. ఎట్లైనను త్రొక్కికొని రావలయునని మొండి చేయుచున్న జర్మను సైన్యములను మన అగ్నివర్షము నిలిపివేయుచున్నది. శత్రువుల సేనలు మడిసిరి శత్రుసేనాముఖమున కేరుటకు వచ్చుచున్న కొత్త కొత్త సైన్యములను మన అగ్నివర్షము మఱల వెనుకకు బంపివేయుచున్నది. వారందఱును డెంటావ్ కును వెనుకకు పోయిరి. మ్యూనునది కొండల దిగువనున్న గ్రామమున శత్రువులు చొరబడిరి

కొంతభాగ మాక్రియమౌచిరి. కాని గ్రామమున విశేషభాగము చుక్కెండనే యున్నది. మ్యూనుసికి తూర్పుతీర్పున నేనాముఖమున దండెటకు ఫిరంగి యుద్ధము అతిక్రమముగా జలుగుచున్నది.

వేదాంత ప్రకటనము.

పాదము 4:—మ్యూనుసికి కల్పియమున శత్రువులు 804 గుట్టయందలి మన సానములవైపున చుక్కెండనేను పంపులవైనను అగ్నిగోళములకు గుటిపించిరి. మ్యూనుసికి తూర్పుతీర్పున వాన్కోటయొద్ద ఫోరయ్యుద్ధము జలుగుచున్నది. తూర్పుతీర్పున కల్పియముట్టుననుశత్రువుల ప్రయత్నములు త్యక్తము లైనవి. మన అగ్నిగోళముచే వారమితిమగు నష్టము నొందుచున్నప్పటికిని జర్మనులు కోటవై ననేకరక్తాశుములు గవినీ పడిరి. కాత్తిప్రూట శత్రువులు కోటకు త్రవ్వించి సాన్ ఫ్లమునందు ప్రవేశించిరి. సాన్ ఫ్లమునందు ముఖ్య భాగము మన క్రొందనే యున్నది.

మధ్యాహ్న ప్రకటనము.

పాదము 4:—ఈమధ్యాహ్నము ట్టు ప్రకటించబడినది. నిన్న సాయంకాలము దంబూబ్ వాన్ కోటలకు మును శత్రువులు విజృంభించి యాతలాని కందకములలో ప్రవేశించిరి. కాని మును వారిని వెంటనే తిరిమివేసితిమి. ఉదయము వారు యజులవడి ముందుకువచ్చుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని వారిని సాగనిపెట్టెను.

మేనెలలో విమాన నష్టములు.

లండను జూన్ 8:—మేనెలలో ఆంగ్ల, ఫరాసు, జర్మనులు క్రకటింబున సంగతులను బట్టి ఎరికెన్న విమానములు నష్టమొనరించినట్లు ప్రకటించిరి. జర్మనులకు 58 విమానములు నష్టమొనరి. తాము 7 ఆంగ్ల విమానములను, 13 ఫరాసు విమానములను నష్టపరచింట్లు జర్మనులు చెప్పుచున్నారు. తమకును విమానములు నష్టమొనరినవి ఆంగ్లేయుల లాభమునకు మున్నవి.

రష్యా

రీగా యుద్ధము

రష్యావారి ప్రకటన.

పీటర్ గ్రాదు జూన్ 4:—రష్యావారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—జాకోబాబుబర్గ్ గురువారము ఉదయమున జర్మనులు ఫిరంగులకు వాడుకలో ఆస్కాన్స్కు నగ్నిగోళమును దురిపించి మూడుసార్లు దాడిచేసి చుట్టడించిరి. కాని, మేము అగ్నిగోళమును దురిపించి తిరిగి వారిని వారి కందకములలోనికి కొట్టివేసితిమి. ద్వీచిన్న పునరములందు శత్రువుల ఫిరంగులతితోడుగ మున్నవి. సమగ్రమున దక్షిణమున శత్రువులైదిరింపగా మేము విజయము గొట్టితిమి.

రష్యా బర్గ్ వారి యుద్ధము

మా మహావీరుల రష్యా వధలిచేయుట.

పీటర్ గ్రాదు జూన్ 4:—రష్యావారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—తైబర్ గ్రాంతిమునము టర్కికాను దిట్టముగ యెరించగా, మేము వెంటనే గొట్టితిమి. మా మహావీరులవద్దర టర్కికానేలు, ముసలును, ముట్టవేసికొన దలచినందున కంతెరుపులనుచేసి వారినివధలిచేసితిమి. టర్కికాదాటివేసినము కర్ణు ఆక్కిక సేయుట దైవికము గ్రాంతిమున మునుపకువచ్చుటకు యత్నించగా విజయము గొట్టితిమి.

ఇటలీ

ఇటలీయును రంగము.

ఏషియాగో సితి.

లండన్ జూన్ 4:—ఏషియాగో, ఆఫ్రికాలో ఇటలీవారి సానములలో చేరిన పితృభూతులు గావు. ఇది ఇటలీ చేత్రు సహద్యుగావల సుమారు 12 మైళ్లదూరమున వై నావాహపు గోడ్డవైపున రెండు చిన్నపట్టణములు. జనులందఱును ఆపట్టణములకు విడిచిపోవలసివచ్చి ఇటలీవారు ఇదిగఱు కేరకటింబిరి.

మరియుక ప్రకటన

రోమ్ జూన్ 4:—శత్రువులు అనేకస్థలముల విజృంభించి ముందుకుపోయి ప్రయత్నించిరి. కాని ప్రతిరోధన వారిపని సాగలేదు. పోసీనాటారెంట్ వై ఫిరంగులు తీరముగా ప్రయోగించబడినవి. పోసీనాకొండవై శత్రువులు అగ్నిగోళము విశే

షముగా దురిపించిరి. కాని మేము వారిని వెంటనే తిరిమివేసి వారికి విశేషనష్టము కలిగించితిమి. పెంగ్గోవ ఈకాన్యభాగమున బెల్గొంట్ సానము ఒకనిమిషము శత్రువులచేతికిని ఇంకొక నిమిషము ఇటలీయునకు చేతికిని అనేకసార్లుగోయి, కదలటికి జయప్రదముగా ఇటలీవారిచేతికి వచ్చినది. శత్రువిమానములు కొన్ని ఆల్బా, వెనెటా, వెనెటా, పియోసానములవై బాంబులు వేసినవి. నష్టము లక్షమయి కలగలేదు. ఆగురుకి మాత్రము గాయములు తగిలినవి. బెటికోనానుందు శత్రువులు విడిచినవోట్ల ఇటలీవారు మారుబాంబులు వేసిరి. శత్రువులకు విశేషనష్టము కలిగినది. ఇటలీవారి విమానములు అపదగ్రస్తమేమియులేక సురక్షితముగా తిరిగివచ్చినవి.

పోసీనాయుద్ధము.

రోమ్ జూన్ 4:—ఎడిడ్, బెంటాలకు నడుచు ముఖ్యముగా పోసీనా ప్రవాహము వద్దను నెట్టికయ్యారి రంగము వద్దకు యుద్ధము తీరముగా నున్నది. పోసీనావై శత్రువులచేక పర్యావరణము గవినీపడిరి. కాని వారి ప్రయత్నములన్నియు నిష్ఫలమయినవని, ఇటలీయున వైస్యములకు భేదించి ముందుకువచ్చుటకు వారు ప్రయత్నించిరి. కాని ఒక అడుగైనను ముందుకు రావలకుండునట్లు చేసితిమి. నెట్టికయ్యారినివేత్రభూమినుండి పియోగోవకు యుద్ధమతిక్రమముగా జలుగుచున్నది. మాంటిసెంజోపితృభూమినుండి దిగువభాగము ఇటలీవారి స్వాధీనమునకు వచ్చుచున్నది. ఇచ్చట శత్రువుల పనిసాగుటలేదు. వారిప్రయత్నములన్నియు విఫలములగుచున్నవి. ఏషియాగోరంగమునందు ఇటలీవారు ముట్టడి, శత్రువుల అగ్నిగోళములవలన కొంచెయింకము కలిగినను, జయప్రదముగా సాగుచున్నది.

ఇటలీవారి ప్రకటనము

లండను జూన్ 4:—తేగరీనా లోతుందు ఫిరంగి యుద్ధము తీరముగా జరిగినది. కదలిచి కుక్రవారముసాయంకాలము ఆఫ్రికాలో వైస్యముల గానన్న బెనాకోట్టు శత్రువులు ప్రోసీనానాయుట్టుకు ప్రయత్నించిరి. కాని మేము వారి నెరించి వారిప్రయత్నములకు విఫలముచేసితిమి. శివవారము మధ్యాహ్నము శత్రువులు ఒకప్రవాహముగా వచ్చి కొల్లానా, కల్పానీనాలకు చుట్టకున్న సానములవైచిరి. వారివందరిని తిరిమివేసితిమి. నెట్టికయ్యారినివేత్రభూమివై మాంటిసెంజోపితృభూమినుండి పియోగోవకు జయము తిరుగుచున్నది. ఒకనిమిషము మన వైపునకునే ఇంకొక నిమిషము వారివైపునకును జయము తిరుగుచున్నది.

జర్మనీ

జర్మను చక్కనది.

తూర్పురంగమునకు దుండుట

ఆంట్వెర్ప జూన్ 4:—జర్మను చక్రవర్తి తూర్పురంగమునకు వెళ్లుచున్నట్లు తెల్లినందున తెలియపర్చినది.

నైడెర్లండ్ లో విషజ్వరము.

లండను జూన్ 4:—నైడెర్లండ్ లోని పీథిగతులను పరాసు వైద్యులు తమ యావధములవలన ఇట్లు ప్రాయముచున్నారు.—జర్మనీలో వర్షాభిర్రులో జరిగినట్లే ఇక్కడ జరిగినది. నైడెర్లండ్ లోని విషజ్వరము బహులమైనది. జర్మనులు పారిపోయిరి. ఖయిదీలలో నైడ్యజ్ఞానమున్న ఒకరు కోగులకుచూచిరి. వైద్యులవలన కావలసిన పరిరక్షణలు లేవు. తిండియు బాగుండరాదు. వరానువారు తినుచునది. దానివలన వైర్సంబ్ లో జ్వరమువచ్చినదని ఆకమానించిన ఖయిదీలలో వీరినిబాధ ఒకవోట పారవేసిరి.

టర్కీ

కాటియా దక్షిణయుద్ధము

టర్కీనేలు పారిపోవుట.

లండను జూన్ 4:—ఆంగ్లేయాధికారులట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—కాటియాకు ఈకాన్యభాగమునందు 20 మైళ్లదూరములోనున్న శత్రుస్థానమున అష్టావలోదన ఆక్కిక సేనముట్టడించి చాల నష్టముకలిగించి తూర్పుముఖముగ శత్రువులకు తిరిమివేసినది. పారిపోవుచున్న టర్కీవారిమీద బ్రిటిషు విమానములు బాంబులు వేసినవి.

డెమురువద్ద శత్రువులనష్టము.

లండను జూన్ 4:—ఆంగ్లేయాధికారులట్లు ప్రకటించుచున్నారు.—మొదట ఆకానీనదానికంటే టర్కీ వారికి ఇక్కడ ఎక్కువనష్టము కలిగినది. కట్టణపుజనసంఖ్యలోని సగమునుండవరకు పట్టణమునకు వచ్చిచేరిరి.

బల్గేరియా

సోఫియా వట్టణము

బల్గేరియాను బలవంతు యందుకు. లండను జూన్ 4:—కొరిండ్లియా తూర్పునకు కత్రిక బుభారెట్టు విశేషము డిట్లు ప్రాయముచున్నారు:—సోఫియా చుట్టును బోలెడు కట్టణయోగ్యములు జరుగుచున్నవి. ఆస్ట్రీయా జర్మనీలకుండు అనేక పెద్దఫిరంగులు వచ్చినవి. వచ్చిపూర్వము వారినిబాధ వేసలో చేస్తుచున్నాడు.

గ్రీసు

లాగసు శేవు.

విమానములు బాంబులు వేయుట. పలోనినా జూన్ 4:—లాగసు శేవుమీద విమానములు బాంబులువేయుగా బల్గేరియావారి యంగ సామగ్రి నిలయుట ప్రేరియినది.

బల్గేరియా సేనలు

గ్రీసులో ప్రవేశించుట.

పలోనినా జూన్ 4:—ఒక తింతినా వ్రవలన సేనంగతులు తెలియుచున్నవి:—25 వేల బల్గేరియాసేనలు గ్రీసులో ప్రవేశించిరి. వీరిలో కొందరు జర్మనులు వేసికొని దుస్తులకు భరించి యుండిరి. సరివాద్దుల వంటియున్న జర్మనుల ప్రజలు దక్షిణముఖముగా పారిపోవుచు బల్గేరియా వారి ప్రజలను బోయకొని, వాళ్ళు చేసి, స్త్రీలకు మాంభంగము చేయుచున్నారని, చేళ్ళుచున్నారని. ఇందువలన సెనుకువరకున్న ప్రజలు కల్లపిల్లి రావుచున్నారని.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా యుద్ధము

కేర్రుస్థానముల శాక్రమించుట.

లండను జూన్ 4:—జరెబు పట్టును గట్టుప్రకటించుచున్నారు:—మనసేన నిగోమెరిగిద్దము స్థానములకు గతనెల 20-6 వేదిన కొద్దిసాటి నష్టముతో యెరించి వాని స్వాధీనము చేసికొనెను. సకోమాదీనేషుకు శత్రువులు పారిపోయిరి. వారిదాడిలో నోకంకెండు ఘనపడుచేసి: వారికై యెరుకు మనచేతులలో విడిచిపోయి: మనవైపుకు యెరుకు పోవుచున్నారని.

అమెరికా

అమెరికా నౌకాదళము

వాషింగటన్ జూన్ 8:—అమెరికా నౌకాదళమునకు 5 క్రూసరులు, 4 వేల క్రూసరులను, 10 డిప్లొమెటులను, 50 సబుమెరైనులు, 180 విమానములకు పట్టుటకు తెచ్చినట్లున, క్రతినిగిసభ వారంగీకరించిరి.

రుమేనియా

టర్కీ రుమేనియాలు.

జరకుల ఎరుకుతి నిరుకుతి యెచ్చుట. బుభారెట్టు జూన్ 4:—కెటోల్లు, గోఫురులు టర్కీకి పంపుటకు వారినిములకు టర్కీవారు గుసేనియాకు పాగానుకంపుటకును, రుమేనియావారు టర్కీలో కొద్దికోలలలో యెచ్చుటచేసికొందు. బల్గేరియాతో నిట్టియెచ్చుటకు ముఁత్రింపుము వారంగీకరించలేదు.

రైలువేస్తేషనులో దొంగతనము

కలకత్తా జూన్ 4:—శివవారము వాడు కాత్తికుమాక 10 గంటలకు మౌరా రైలువేషములో ఇంటర్వీడియూలకు గతి తీకెట్టు ఇచ్చుచోట ఒక దొంగ తగము టిక్కినది 880 రూపాయల నోట్లుగలిగిన ఒక కోట చిత్తి పోయినది. గంపులుగంపులుగా జనలు టిక్కిలు తీసికొనుటకు నమ్మించిరి. ఒక యాదలి వంగదేరియకు (టిక్కిచ్చు వరకు) వెళుకకు చిత్తి సానుకుల నుండి టిక్కిలు తీయుచుండెను. దొంగ ఒకడు ముసలి గుహస్తామాదే తేడుగ వా అనిగెలది వేళ్ళుట్టు అంగచ్చు చిన్నకిటికెంట్టి దానిని వెళుచి 450 రూపాయల నోట్లుగల కోటాచిత్తి తొలగించుచు టిక్కిగా తీసికొనుటకు ముసలి గుహస్తా తిరిగి మామనట్టికి 6 నోట్లు క్రొందడి యుండెను. గంధిమామమైయుండెను అతడు వెంటనే పోతు వారికి రిపోర్టుచేసెను పోలీసువారువచ్చి మాదిరి వారి దొంగ కనబడలేదు.

జల్మా జమీల్ మెరణ సెస్సు:- జమీందారీ గ్రామ
దోర్జా కాననము ఏర్పడి ఆరుబానిస వద్దినతరువాత అంతకు
పూర్వము మామూలుగా వసూలు చేయుచుండిన మరాటు
దాసులు ముగ్గురు సెస్సులు తీసివేయబడినవి. కాని వల్లూరు
సంస్థానములో మేరణ (ఒప్పునమెన నిస్సు) రూపాయకు
తి ప్రాంతమున నెలూరు చేయుచున్నది, ఈ సెస్సు ఎందు
నకు విధింపబడినది తెలియదు ఈ సొమ్ములు ఎట్లు వినియో
గించుచున్నది తెలియదు. ఈ ఆచారము తనతర జమీందారీ
లేదు. అట్లొదలిసి వల్లూరు జమీందారీ ఎందునకు ఏర్పడినది,
ఆసొమ్ముల ఎట్లు వినియోగించుచున్నది అధికారిని తెలిప
వలసి యున్నది. ఒక పక్ష కారణాంతరమున సెస్సులు తీసి
వేయుటకు నిశ్చయించి దానిని వారణాసువు, మున్నగు జకోప
యోగములకు కార్యములలోను వినియోగింపవలసి యుండు
రని ఒకవిలేఖకుడు మా పేర వా)యుచున్నాడు.

THE GREAT WAR.

Great British Munitions Output.

OFFENSIVE EXPECTED AT END OF JULY.

Verdun Battle Culminating: Result in France's Favour.

INDIAN WOMEN'S UNIVERSITY INAUGURATED.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

Postponement of Whitsuntide. Britain's Great Munition Output.

ALLAHABAD, June 4. LONDON, June 3rd.—Meetings of employers and employed continue to pass resolutions approving the postponement of the Whitsun holidays.

Mr. Henderson, Minister of Education, addressing one of these gatherings last night, said that the test of fighting capacity and military genius had yet to come. The Government had been endeavouring to prepare, and when the testing time came the British army would be better represented on all battlefields than had been the case hitherto during the whole war. He was not in a position, he said, to give all the facts at his disposal, but he stated on the authority of the Minister of Munitions that in regard to stocks of ammunition, machine guns and heavy guns to the highest standard and shells of the highest calibre, we stood better than the Minister in his most sanguine moment ever expected we should stand. The need of deferring the holidays was undeniable. The enemy might transfer his attention to us, and it would then be necessary to expend ammunition at the rate at which it was being expended at Verdun. The question had been asked why it is postponed to the end of July. It was sufficient to say to the end of July, and not after the end of July, and that ought to speak with greater eloquence than any language he could use. The longer the output the greater would be the response from the men in the trenches. He hoped the latter would be able to strike the hardest blow yet struck on behalf of the Allies' cause.—(The "Pioneer's" special cable.)

War on Merchantmen. British Steamers Sunk.

LONDON, June 4. The British steamers "Tweedmouth" and "Lady Ninian" have been sunk. The British steamer "Baron-Vernon" has been sunk.

Two British Steamers Sunk.

LONDON, June 4. The British Steamers "Dewland" and "Salmonpool" have been sunk.

Two More Steamers Sunk.

LONDON, June 4. The British steamers "Golconda" and "Emgrove" have been sunk. The "Golconda" was bound for Calcutta when she was sunk. Five of those on board are missing.

Premier on Lord Kitchener.

SIMLA, June 4. A Secretary of State's message to the Viceroy says:—Mr. Asquith in the House of Commons eulogised Lord Kitchener's services in summoning into existence in so short a time with so little friction the enormous army now serving. Mr. Asquith reminded the House that we had started the war on a military system which provided for the despatch abroad of only 150,000 men, and we had been faced with strange and unforeseeable emergencies, dangers, and hazards, brought into being in almost kaleidoscopic variety and unexpectedness.

Dardanelles and Mesopotamia.

LONDON, June 4. In the House of Commons, on a motion for the adjournment, Mr. Churchill and others urged the publication of the papers relating to Mesopotamia and the Dardanelles. Mr. Bonar Law announced that a day would be given for the discussion of the operations in Mesopotamia, while all the documents, except those of the most confidential character, would be published so far as the public interest permitted.

Grant for Prisoner's Widow.

LONDON, June 4. In the House of Commons Mr. Chamberlain said that the question of granting an allowance to the widow and children of Pettigrew who died as a prisoner at Assam would be settled very speedily.

Mr. Herbert Samuel in Dublin.

LONDON, June 4. Mr. Herbert Samuel in Dublin has conferred with Sir Robert Chalmers.

Whitsun Holidays Cancelled.

LONDON, June 4. The Liverpool Cotton Association has cancelled the Whitsun holidays.

A Prohibition.

LONDON, June 4. The "London Gazette" announces that Messrs. Battalion and Handelsblad have been added to the firms with whom persons in the United Kingdom are prohibited from trading.

Mr. Churchill Relinquishes Colonelcy.

LONDON, June 4. The "London Gazette" announces that Major Churchill, relinquishes his temporary Lieut-Colonelcy on ceasing to command the battalion of Scots Fusiliers.

France.

Verdun Battle Culminating.

LONDON, June 4. "The battle of Verdun is culminating, and the result appears already to be in our favour," says a French semi-official statement. "The only explanation of the enemy's stubbornness, despite his terrific losses, is that he is obliged to finish as quickly as possible in order to delay, if not prevent, the Allies' offensive."

Furious Assaults Against Vaux Fort.

LONDON, June 4. PARIS.—This afternoon's communique says:—Left of the Meuse our positions on Hill 304 and our second line were subjected to violent bombardment. On the right of the Meuse the struggle continues in the sector of Vaux Fort with the same desperation. All enemy's attempts to the West and East were repulsed. The Germans multiplied their furious assaults against the fort itself, despite the ravages in their ranks caused by our artillery and machine guns, which drove the foe back time after time. Nevertheless in the course of the night parties of the enemy penetrated the Fosse north of the fort, in the interior of which we are holding out vigorously.

LATER.—The Vaux front.—The situation is unchanged in Vaux Fort. The enemy did not attempt to develop the advantage he gained last night. Our second lines on the right of the Meuse were bombarded.

GERMANS ATTACK FORT VAUX.

Desperate but Unsuccessful Fighting.

Enemy Masses Mown Down by Gunfire.

LONDON, June 4. PARIS.—The following communique was issued last night:—On the left of the Meuse both artilleries were very active in the sector of Hill 304 and between Mort-homme and the Meuse. The Germans on the right bank of the river attempted, between the pond at Vaux and village of Dambloup, a powerful offensive which continued all day. Continual attacks of compact masses succeeded one another, but the magnificent resistance of our troops held the upper hand. West of Fort Vaux our counter-attacks in reply to every German attack prevented any enemy progress. The fighting in front of Fort Vaux, which the Germans sought to capture at all costs, attained an unprecedented fury. Assaulting columns were mown down by guns and machine guns and suffered enormous losses. The enemy masses sent up as reinforcements were caught by the fire of our heavy batteries and flowed back in disorder towards Dieppe. The enemy in the sector of Dambloup at the foot of the Meuse heights succeeded in penetrating the village, of which we hold the greater part. An artillery duel continues very fiercely on the whole on the right of the Meuse.

The Afternoon Communique.

LONDON, June 4. PARIS.—This afternoon's communique says heavy attack in the evening in the ravine between Dambloup and Vaux Fort gained footing in our trenches, but a counter-attack immediately drove the enemy out. A second attack in the morning failed before our artillery fire.

Artillery Duels.

LONDON, June 4. PARIS.—Last night's communique stated: On the right bank of the Meuse there was no infantry action. Artillery duel continued very violent on the Thiaumont farm.

Fierce Fighting at Douaumont.

German and French Advances.

LONDON, June 4. PARIS.—This afternoon's communique reports a very violent bombardment on the whole front at Verdun. On the right of the Meuse the battle continued to vary during the night, being fought with Thiaumont farm as far as Dambloup. Enemy assaults in the Thiaumont and Douaumont region were repulsed. South of Fort Douaumont the Germans penetrated the southern part of the Caillette Wood and reached Vaux Pond, but all their attacks in the region of Vaux and Dambloup were broken with very heavy losses. On the left of the Meuse we advanced a hundred metres in enemy's communication trenches south of the Caurettes Wood, between which and the village of Cumieres an enemy attack was stopped by our fire before it could debouch. Our air squadrons scattered an enemy squadron which attempted to drop bombs again on Bar-le-Duc. A Fokker and another enemy aeroplane were fallen.

TELEGRAMS.

Sharp Fighting on British Front. British and German Attacks.

LONDON, June 4. A communique from General Sir Douglas Haig says:—There was sharp fighting in the Ypres salient to-day on a front of three thousand yards between Hooze and the Ypres-Commines railway. The Germans opened an intense and sustained bombardment at a quarter past nine in the morning extending over the abovementioned front and the area behind. Their infantry attacked at noon and succeeded in penetrating our front trenches at several points, but were repulsed elsewhere. The enemy's artillery slackened at half past six in the evening. Fighting continues in this locality. We exploded craters on the Vimy Ridge last night, and in combination with the artillery penetrated the German trenches at a few points. Our infantry subsequently withdrew. The German communique's assertion that strong English forces were repulsed at this point is incorrect. Much aerial work was accomplished in clear weather yesterday. An enemy machine was brought down in a fight in the air and burned by artillery fire. Another was driven down and damaged. One of our balloons was driven by the wind into the enemy lines. Its occupants landed in our lines in parachutes.

Very Severe Fighting. On British Front.

LONDON, June 4. A communique from General Haig says: Very severe fighting continued without ceasing southeast of Ypres between Hooze and the Ypres-Commines railway. The enemy following up yesterday evening's initial advantage, pushed attacks at night and succeeded in pushing through our defences to a depth of seven hundred yards in the direction of Zillebeke. The Canadians holding the sector counter-attacked at seven in the morning and succeeded in gradually driving the enemy from much of the ground he had gained. The Canadians behaved with the utmost gallantry in counter-attacking successfully after heavy and continuous bombardment. The enemy's losses were severe and many German troops were abandoned. Opposite the Restaurant in our line near Fricourt north of Somme, a small party raided the German line last night bringing back prisoners after a sharp engagement with the Germans. The trench party suffered casualties, but bombed several German dugouts. We raided the enemy trench south-west of Augres last night, disposing of the garrison above ground and bombing five dugouts. We retired without loss. There has been much artillery activity to-day at Loos.

Air Losses in May.

LAHORE, June 4. LONDON, June 3rd.—The "Times" has compiled a table of air losses during May from the daily official Anglo-French and German reports. The allies destroyed or caused to descend, in the circumstances suggesting wreckage behind the enemy lines, 58 German machines. The Germans claim seven British and 34 French. The British admit a loss of seven machines.—(The "Civil and Military Gazette" special cable.)

Russia.

German Attack Near Riga. Stopped by Russian Fire.

LONDON, June 4. PETROGRAD.—A communique says the Germans at three o'clock on Thursday morning suddenly opened fire with rifles, machineguns, trench mortars and big and light guns north-west of Jacobstadt. Their infantry attacked three times, but after passing their entanglements were thrown back to their trenches by our fire. Enemy artillery has been active in the vicinity of the Divinsk positions. An enemy attack south of Smorgon was repulsed.

Italy.

Austrian Offensive Continues.

LONDON, June 4. ROME.—A communique reports that enemy offensive continued without interruption but was everywhere stopped dead. There was intense bombardment on the Posina torrent. The enemy violently attacked the Posina heights, but were everywhere repulsed with heavy losses. Northeast of Cengio the position of Belmonte changed hands repeatedly and eventually was brilliantly recaptured and held by the Italians. Enemy aircraft dropped bombs on Ala, Verona, Vicerza and Schio, the damage done was very slight. Six persons were wounded. Italians dropped hundred bombs on encampments in the Asiago valley with good results, and returned safely.

Battle Becoming Desperate. Italians Stand Firm at Posina.

LONDON, June 4. ROME.—A communique issued here states that the battle between the Adige and the Brenta is becoming more desperate, especially along the Posina torrent and in the Sette Comuni zone. Violent and repeated enemy attacks against Posina were repulsed with enormous losses. The enemy made furious efforts with great forces against the Italian wings, but were unable to advance a foot. Fighting on the Sette Comuni Plateau has been very desperate as far as Asiago. The Italians are still masters of the lower plateau on Monte Cengio, where they are resisting incessant attacks. The Italian counter-offensive at Asiago made some progress, though impeded by enemy artillery fire.

The Situation at Asiago. An Explanation.

LONDON, June 4. Asiago and Arsiero are not the plateaux which the Italians still hold, but small towns half a dozen miles within the Italian frontier at the head of roads leading to Vicenza. The Italians have already announced their evacuation.

TELEGRAMS.

Latest Rome Communique.

LONDON, June 4.

The Rome Communique says:—In Lagarina Valley there has been keen artillery duel. The enemy's infantry on Friday evening attempted to break through in the direction of Onaro southwest of Arsiera. We vigorously counter-attacked and repulsed the enemy. On Saturday afternoon great masses of enemy were hurled against our positions between Colono and Colposina. They were repulsed with very heavy losses. On Sette Comuni Plateau the struggle for the possession of Monteiungio continues with alternating fortune.

Turkey.

Turkish Attacks Repulsed.
Russians Evacuate Mamahatun.

LONDON, June 4.

PETROGRAD.—A communique says:—In the Caucasus we repulsed a heavy attack in the Baiburt region. Strong Turkish forces attempted to outflank our salient near Mamahatun. We evacuated Mamahatun after destroying the bridge. In the direction of Diarbekir we repulsed an offensive by Turkish infantry and Kurdish cavalry.

An Anzac Success.
Turks Attacked and Routed.

LONDON, June 4.

It is officially announced that Anzac mounted troops on May 31st attacked an enemy post twenty miles north-east of Kafia and drove the enemy eastward with considerable loss. British aeroplanes bombed the fleeing Turks.

Enemy's Losses at Darfur.

LONDON, June 4.

It is officially announced that the enemy's losses at Darfur are heavier than previously estimated. War material is pouring in. Already half the population of twenty-five thousand has returned to the town.

Rumania and Turkey.
An Exchange of Commodities Arranged.

LONDON, June 4.

BUCHAREST.—Rumania will shortly make an arrangement with Turkey allowing the exportation to Turkey of petrol and wheat in return for tobacco. The Cabinet has rejected a similar arrangement with Bulgaria.

Greece.

Air Raid on Lagos.

LONDON, June 4.

SALONIKA.—An aeroplane raid on Port Lagos caused an explosion in a Bulgarian munitions depot.

Bulgarians in Greek Territory.
Inhabitants Panic-Stricken.

LONDON, June 4.

SALONIKA.—A telegram states that twenty five thousand Bulgars have entered Greek Territory, some thousands of them clad in German uniforms. The Greek inhabitants of the border districts are fleeing southwards and spreading panic as far as Seres by reports of rape, murder, and pillage.

Bulgarians Fortifying Sofia.

LAHORE, June 4.

LONDON, June 3rd.—The "Corriere Della Puga's" Bucharest correspondent says that formidable defences are being prepared around Sofia. Many heavy guns have arrived from Germany and Austria. Men of sixty years of age are being armed.—(The "C. and M. Gazette.")

Germany.

Kaiser on Eastern Front.

LONDON, June 4.

AMSTERDAM.—An official message from Berlin says the Kaiser is visiting the army groups on the eastern front.

A Parallel To Wittenburg.

LAHORE, June 4.

LONDON, June 3rd.—A published account of the experiences of the French physicians at Stendal shows a parallel to Wittenburg. Typhus broke out and the Germans fled. An ill-equipped prisoner doctor dealt with the sick. The food was so bad that the French refused to eat it, whereupon they were placed in an enclosure with prisoners from Wittenburg suspected of typhus.—(The "Civil and Military Gazette" special cable.)

Africa.

Progress in East Africa.
Enemy Position Taken.

LONDON, June 4.

General Smuts reports that the position at Nkomzeni was assaulted and carried on May 30th with slight loss. The enemy retreated to Nkomazi station, blowing up a bridge and leaving a train in our hands. Our columns are continuing the advance.

United States.

United States Naval Programme.

LONDON, June 4.

WASHINGTON.—The Naval Appropriation Bill has passed the House of Representatives. It authorises five battle-cruisers, four scout-cruisers, ten destroyers, fifty submarines, and one hundred and thirty aeroplanes.

Brazil and Cotton.

LONDON, June 4.

RIO DE JANEIRO.—President Braz has opened a Cotton Congress with the object of taking measures with a view to enabling Brazil to supply the world's cotton markets.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, June 4.

The following telegram has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State, dated London, 1st June, 1916:—

The Germans, after a very heavy bombardment about Neuve Chapelle, made an infantry raid, which penetrated the British trenches. The raiders were subsequently driven out. Another raiding party failed to enter our trenches before Verdun. The Germans are multiplying their assaults on the left Bank of the Meuse.

The French had to evacuate the advanced trenches south of Caurettes Wood, but the enemy were unable to occupy them.

It seems that the Germans are renouncing the hope of taking the fortified zone from Avocourt Wood to Hill 304, and are seeking another passage through Chattancourt. Two converging actions on each side of Cumieres were repulsed by the French in the direction of Chattancourt. On Tuesday night the enemy entered Chattancourt in the darkness, but a vigorous counter-attack drove them out and restored the line. On the outskirts of Cumieres the French captured a fort on Wednesday and eased the pressure of the enemy on Morthomme.

The Italians repulsed fresh violent attacks in the Adige Valley. The Austrians are concentrating their forces in the Asiago valley. The Italians evacuated Punta Corbini, three miles north-east of Arsiero. The situation in the Sugana valley is unchanged.

The British column advancing down the Pangani river in East Africa reached the south end of the Pare mountains and located the enemy occupying strong entrenched positions near Mikochini.

Another Cable.

SIMLA, June 4.

The following telegram, dated the 3rd instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State for India:—

Continuous and heavy shelling occurred all day by both British and Germans in the neighbourhood of Vimy Ridge and also less activity about Lens and Ypres. British aeroplanes had a long running fight. One of the enemy's was brought down, and the British lost one owing to activity on several points.

The Germans before Verdun are returning to alternating battering-ram tactics now on the west and now on the east of the Meuse. Efforts to penetrate through the defile of the Meuse valley beyond Cumieres having failed, the enemy on Wednesday night launched a new assault against the slopes east of Morthomme, but it was moved down by fire before it could reach the French lines. The Germans on Thursday afternoon, after intense artillery preparation, rushed with impetuous dash upon the positions between Thiaumont and the village of Vaux and eventually, after desperate attempts, gained a footing in the advanced line between fort Douaumont and the Vaux pool.

The Austrians held on each flank but are making head way in the centre of the Italian position and have occupied the evacuated towns of Asiago and Arseiro. The Italians repulsed a further attack on the Boel pass, Adige Valley.

The Russians report artillery and rifle fire on the whole of their western front. The Turks made three attacks in the direction of Baiburt but were forced to retire simultaneously. The Turks attacked and occupied Mamahatun.

Calcutta.

Theft in a Railway Station.

CALCUTTA, June 5.

Shortly before 10 O'clock on Saturday night a robbery was committed at the Intermediate Class Extra Booking Office at the Howrah Station when a leather bag containing Rs 390/- in currency notes was taken away. There was a great rush of intending passengers at the counter of the booking office and the Booking Clerk, an old Bengali, had occasion to turn his back for a while on the flap door in order to take out certain tickets from the shelf. It is believed that the culprit seeing that he could not be seen by the Booking Clerk pushed the flap door open and seized the leather bag containing Rs. 450/- in currency notes from the almirah inside the Booking office. In the hurry the thief dropped six currency notes on the floor. On looking round the Booking Clerk was shocked to find six notes strewn on the floor and on looking for the bag it was found that it had disappeared. The police arrived quickly, but no trace could be obtained, for the thief who left no clue behind.

Bombay.

Indian Women's University Inaugurated.

POONA, June 4.

The Indian Women's University was formally inaugurated last evening when the first meeting of its Senate was held in the Amphitheatre of the Ferguson College. About forty elected Fellows were present some of them having come from long distances specially for the occasion. Prominent among these were the Hon'ble Mr. Sastriar and Mrs. Cousins from Madras, Professor Sanjiva Rao and Professor Ielangi from the United Provinces, Dr. Jivraj Mehta, Messrs. Gharpur Dalvi, Joshi and several others from Bombay. Professor Karve at Chairman of the Provisional Committee welcomed the Fellows and made a lengthy statement tracing the growth of the University movement from its inception in December last when, as President of the National Social Conference, he adumbrated the scheme in his presidential address. Professor Karve also dealt with several objections brought against the movement. Dr. Sir Ramakrishna Gopal Bhandarkar was elected as Chancellor of the University on the motion of the Hon'ble Mr. Sastriar seconded by the Hon'ble Mr. Kamat and the election of the Hon'ble

Principal Paranjpye as Vice-Chancellor was proposed by Professor Sanjiva Rao and seconded by Mr. Dixit. The Provisional Committee had decided that the Chancellor and the Vice-Chancellor should be called, the President and the Vice-President respectively, but when the proposal came before the meeting it was resolved to retain the nomenclature Chancellor and Vice-Chancellor. A syndicate consisting of the Chancellor, the Vice-Chancellor the Registrar, the Principals of affiliated College, and seven members to be elected by Fellows, was then appointed and the Syndicate was authorised to exercise the financial powers of the Senate, until the next meeting of the Senate. It was then resolved that the Syndicate should be requested to frame rules and regulations for the University. This ended the first day's business of the Senate.

Insignificant Damage done by Lightning.

BOMBAY, June 4.

Besides petty damage done to the tower of Mandvie fire brigade yesterday, lightning seems to have done equally insignificant damage to Byculia Club building which was struck and the flash of lightning, according to a resident of the Club, looked as if it passed through the room known as Kiosk like a ball of fire. The damage was slight. The building appeared to have been struck across the dome of the hall, which has been cracked in several places. A few tiles were also broken and an iron column in Kiosk under broken tiles appeared to have been shaken by the concussion.

Punjab.

A Eurasian Shot Dead.

LAHORE, June 4.

Mr. Thomas Crogan, son of a foreman of the North Western Railway was shot dead at Chaman on the 24th ultimo by two men, who fired at him through the window of the house in which he was at the time. The tracks of the murderers were traced to the frontier where the pursuit was taken up by the Afghan authorities in co-operation with the British border military police. Nothing further has since been heard of the fugitives. The motive for the murder is not known.

Mysore.

Buddha: The most Remarkable Figure
in Indian History.
A Missionary Lecture.

BANGALORE, June 4.

A lecture about Monk Singers of early Buddhism was delivered at the Hall of the Y. M. C. A. in the Bangalore city by Mr. K. J. Saunders of the Young Men Christian Association. Mr. Saunders who has become conversant with Buddhist literature during his stay in Burma and Ceylon has rendered many of the Buddhist songs into English verses. At the lecture yesterday he read out many of his own verses as well as some of those translated by Mrs. Rhys Davis. In the course of his remarks, Mr. Saunders stated that India owed a vast debt to Buddha and his early followers a debt greater perhaps than she could have realised. His religious sincerity his vast earnestness, his humility and courtesy, the compassion he showed and inculcated for all living things, above all his great sense of righteousness these qualities made him the most remarkable figure in Indian History and one of the most mighty influences for the good of the country. Perhaps the secret of his success lay, most of all in the wonderful optimism with which he met sinful and struggling souls never despairing of any man. When he passed away, a company of men and women had gathered about him, devoted to his person and to the ideals he had taught them. Mr. Saunders stated that quite remarkable was the work of this Sangha and they did much good for the country. They were in a way unique in the religions of India and some joined the order from sheer weariness of family life, some to escape the punishment they had earned, some perhaps, due to longing for adventure. Mr. Saunders, then, referred to the admission of women into the Sangha.

Dewan Bahadur K. P. Pattanna Chetty who presided said that, the translations which Mr. Saunders read out seemed to him to be similar to those he read in his own religious books. Mr. Chetty said that Buddhism was an off-shoot of Hinduism and the great thoughts contained in Buddhist literature were to be found in the Hindu books. Of course Buddha was a great reformer, an enthusiast and he thought out a new path to himself and worked out towards its end. Before his time there was no monastic life and even the Brahmins took it out from the Buddhists. At one time the whole of India was Buddhist and its complete disappearance was a phenomenon which students of history might do well to unravel.

South India.

Monsoon Causes Damage.

CALICUT, June 4.

The advance of the monsoon in the Arabian Sea has caused further squalls. Yesterday, 12 large lighters in the Calicut roads were driven ashore by the wind and waves. Two of them sank in shallow water and one of these has been brought ashore. All the lighters have been badly damaged, the loss being estimated at about Rs. 10,000.

All-India Weather.

SIMLA, June 4.

The monsoon has given general rain on the coast south of Bombay but has been less active generally in the interior. The depression in the Bay has remained unchanged and produced comparatively little rainfall.

Rainfall has been nearly general in Lower Burma, Konkon and Malabar and local in Bengal, Kashmir, Central India, Bombay Deccan, Madras Deccan and north Madras Coast.

The Chief amounts are: Port Blair, Victoria Point and Tavoy 2 inches, Moulmein, Mandalay and Toungoo 1, Shillong 1½, Balasore 1, Ludhiana ¾, Neemuch ¾, Bombay and Cochin 1, Ratnagiri and Karwar 2, Marmagao 1½, Mercara and Raichur 1.

Temperature is high in Baluchistan but nearly normal or below it elsewhere, except in Upper Burma.

FORECAST:—An extension of rain in the Punjab and a decrease in Konkon.

శ్రీ విద్య

ప్రాచీన కాలమునందు మన భరతఖండమునందు జనించిన ప్రతి నారీనణియు విద్యవ్యవస్థించి మహాకీర్తిని గడించెడిది. వారిలో కొందఱికి ధ్యానశక్తి కములను రచించ గలిగిన శక్తి యుండెనని మన చరిత్రల వలన విశేష మగుచున్నది. వేదములలోని కొన్ని శ్లోకములను శ్రీలుగూడ రచించిన మన పూర్వకాలపు చారిత్రము వలనఁ దెలియుచున్నది. అంతదవ్యయగనే? మెల్లమును నామ రచించిన రామాయణ శ్రేణిని జూచినచో నెవ్వరును అచ్చురు వొందక పోరు.

మొట్టమొదట ఆర్యులు సింధు నదీతీరమున వాసము చేసిన కాలమున వారిలో నుహా పత్రిక లుండినటుల మన చోదరిత్ర ఘోషించుచున్నది. మన భరతఖండమునా నొకప్పుడు మహా పత్రికల కావాసమై విద్యావతుల కునికి పట్టయి యుండెను.

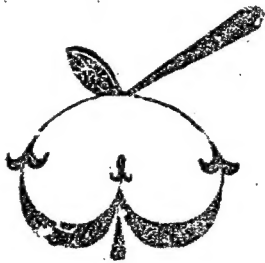
పూర్వకాలమునండియు హిందూసుందరీయలులం కారప్రియులుగా నుండి కర్మధూమణములను, కంఠాభరణములను, ధరించుచుండిరి. వారు నడుముకు బడ్డాణమును, కాళ్లకు కడిమములను ధరించుచు మిగుల నాగరకత గలిగి యుండిరి. నాగరకత యనగా అమూల్య వస్త్రాభరణములను ధరించుట గాదు. మిగుల విద్యావతులుగా నుండి పరిశుద్ధమైన మాటలు పరిశుద్ధమైన నడవడికలు పరిశుద్ధమైన ఆలోచనలు గలిగి యుండుటయే గాని సుందరవతులుగా నుండుట గాదు. శ్రీవిద్య వృద్ధిబొందిన సేగాని దేశ మాన్యుత్పదక ననుభవించదు. ఏలనన శిశువుపుట్టి నప్పటినుండియు తల్లి దగ్గరనే మిగుల పరిచయముగలిగి యుండును. తల్లి విద్యావతియైనచో శిశు పోషణయం దధిక శ్రద్ధవహించి వారల వృద్ధిలోనికి తీసికొని వచ్చును. ఆమె తన బిడ్డకు మంచి సంకతులను బోధించి జ్ఞాన మలవడజేయును. తన బిడ్డయెప్పుడైనను దుష్టసహవాసముజేసి దుష్ప్రవర్తన లోనికి దిగినచో వానిని కఠినముగా కఠించి సత్ప్రవర్తన లోనికి దీసికొని వచ్చును. ఆమె వాని విద్యయం దధిక శ్రద్ధ వహించి వానిని విద్యావంతునిగాఁ జేయును.

అట్టిమాత గర్భమునం దుద్భవించిన బాలుడు పెద్ద పెరిగినప్పుడు సత్ప్రవర్తన గలవాడును, విద్యావంతుడును కాగలడు. బాల్యమునందు నుత్తీతలుగానివారు కొలది కాలము లోనే దుర్మార్గులై చెడిపోవును. విద్యావీరముగ యువలెచే పోషింపబడిన శిశువును, విద్యా వీరముగ వారిచే పోషింపబడిన శిశువును చాల వ్యత్యాసముండును. కనుక మనము శ్రీవిద్యను గుఱించి మిగుల శ్రద్ధవహించి మన బాలికలను పాఠశాలల కంకి విద్యావతులుగా జేయుట మనవిధి. అట్లు జేయుని యెడల అచ్చురవాసుకము.

శ్రీవిద్యావతిగా నుండినచో ఆమె తన భర్త కి నేక విధముల సాయము జేయగలదు. ఆమె సదాధర్మ తత్పరయై యుండును. తన జీవితకాలములో నెప్పుడైనను తన కాంతు నొక్క పరుమవాక్యమైన నాడియుండదు. ఒక్క కాంతు నననేల ఆమె వెద్దలను మిగుల గౌరవించును, పిన్నలను దయతో నాదరించును. ఆమె పలుకు లెప్పుడును సరళములుగానే యుండును. మన దేశము అనకుల దాంపత్యమునకు కలజైనది. వరకుల్ల కన్యా శుల్కము లెక్కుడైనది. నేయి రూపము, లెచ్చెద మన డెబ్బని వశ్యముల ప్రాయునిగూడ నెదువత్సరముల యాడుగల బాలిక నిచ్చి పెండ్లి కుమారుని గావించెదరు. అందు చేతనే మనబాలిక లరాశిద్వీ దంష్ట్రాకరాళముగు నైశ్వర్యమును రక్కసివాత బడుచున్నవారు. మన దేశమందు పదివత్సరముల ప్రాయము గల వితంతువు లనేకు లున్నారు. పదు నారుపత్సరముల ప్రాయముగల విద్యావతియగు శ్రీ తన జనని జనకు లెంత హెసముజేసినను డెబ్బదిసంవత్సరముల యాడుగల వృద్ధుని పొణిగూణము గావించుకొన నిచ్చగించునా? అనుకూల దాంపత్య మెప్పుడు కరతైనచో అప్పుడే దంపతులకు సౌఖ్యమును కలవగును. వారికి పరస్పర విరోధములు ప్రాప్తించి నీవరుగు దుర్వృత్తి నలంబించెదరు. వారినిహితముత మిత్ర బాంధవులును గోయుదురు. ఇటుగ పాముగ వా రసహ్యపడెదరు. కులమువాంలు వెలిగి ద్రోయుదురు. ఇట్టి యవస్థ ననుభవించి తుట్టుకుదకు. గలితేక నెవరి పంచనో బడియుండి మిగుల దుఃఖముతో ప్రాణములను విడువవలసి వచ్చును. మనబాలికలు విద్యావతులైనచో నిట్టి కష్టములను దూరముగా దొలగి ద్రోసికొన గలరు. పూర్వాచార పరాయణులు కొందరు మన బాలికలకు విద్య నేర్పించునూడ

దయలు అట్లు నేర్పించినచో తమ భర్తలకు ఎదురుతిరుగుదురనియు వాదించెదరు. మన మట్లేన్నటికిని దలంచనూడదు. మనదేశము వృద్ధి బొందవలయునన్న శ్రీవిద్యావ్యాపకము ఎక్కువ గావలయును. అట్టివిద్యలేమిం చేసి మన దేశమందు వృద్ధిచార వృత్తి మిక్కుటముగా వ్యాపించినది. మచ్చుచుండులు మంత్రతంత్రము లభివృద్ధి నొందుచున్నవి. ఇప్పుడు మన దొరతనమువారు శ్రీ విద్యాలయములను స్థాపించి వారి విద్యనుగురించి అధిక శ్రద్ధ దీసికొనుచున్నారు. అందువలన శ్రీవిద్య కొంచెపువృద్ధిలోనికి వచ్చినది. ఇట్టి శ్రీవిద్యాలయములు పట్టణములయందు గలవుగాని పల్లెలయందు దొక్కటియు గానియుండులేదు. కాబట్టి ప్రతిగ్రామమునందును బాలికా పాఠశాలలు స్థాపించి వీరి యజ్ఞాన తిమిరసంహార మొనరించవలెను. మన బాలిక విద్యావిహీనతజూచి మన యాంధ్రమాత నయనాంతర్గతభావముధారాకలిత క పోల యుగ శత యగుచున్నది.

ధర్మయోగ్వాటు!

బంగారు

లో కులదూగునట్టి తెనుగు హిందూ లా, పీల్కోడ్డు-ఈ గ్రంథములనుగూర్చి చేయబడియున్న ధర్మయోగ్వాటు చదివి తెలిసికొని యంతరంగ తెప్పించుకొనినాడు వెంటనే తెప్పించుకొనండి! ఎన్నో ప్రతులు లభిస్తేవు. నెలదినుకూ మార్చిపే ధర్మయోగ్వాటు అనుటలో నుండును.

ఇండియన్ పినల్ కోడ్

క్రొత్తకూర్పు-284 పేజీల సంపూర్ణ గ్రంథము. కాలికోటైండు. పోస్టేజి సహా, రూ. 4-8-0. కాగితములకల హెచ్చి చిత్తులు తెలుపించినను, వై వానగ్రహములన గ్రంథము అచ్చునుగించితిమి. సామాన్యస్థితిమంతులకు ఈ నెలొభయకరకు పోస్టుఖర్చు రూ. 2-4-0.

తెనుగు హిందూ లా

మంచి అచ్చు-మంచి కాగితములు-కాలికోటైండు. వెల 6 రూ. పో. సహా, రూ. 6-8.

హైకోర్టు తీర్పులు, సీనికొన్నిలు తీర్పులు, ధర్మశాస్త్రములు మున్నగు మూల ప్రమాణములు గల సంపూర్ణ గ్రంథము. ప్రతి హిందూ కుటుంబములో ఊడదగినది. 20 రూ. లోపు జీతముగల మననబు కరణములు రిజిస్ట్రార్లు మున్నగు మొదలగు వారికి పి. పి ఖర్చు సహా, రూ. 3-8-0.

కథారత్నావళి

640 పేజీలు-చక్కని వైజు-కాలికోటైండు.

వెల రూ. 1-4-0 పో. 4 అణాలు.

చిత్రవిచిత్ర సీతీయుక్తి చతుర్తార హాస్యరస ప్రధానములగు 180 కథలు. మృదుడుపురతైలి. అనేక నేల ప్రతులు లభిస్తున్నవి.

శతక రత్నావళి

560 పేజీలు-చక్కని వైజు-కాలికోటైండు.

వెల-రూ. 1-4-0 పో. 4 అణాలు.

అనేక శతకము లిమిడియున్నవి. 2000 చిత్రరత్నములు కలవు అనేక నేల విక్రయము.

స్వరణానందము

వెల 6 అణాలు. పో. 2 అణాలు.

నారిభజనకీర్తనలు, భజనగోవింద శ్లోకములు, వీనికి నరీయగు తెనుగుతోహారాలు, శ్రీరామరగడ, నారాయణజగడ, గోవిందరగడ, వగైరా 10 భాగములు కలవు. పది నేల వరహాలు చేయును.

వికోరియా డిపో,

వైలాపురు, మద్రాసు.

జి.వా. నారి యజ్ఞము: - మే 31 వ తేదీ నాంపురమున కు తొల దిక్కునకున్న యొకటోటా నంకి బంధువు మనకు నొక ప్ర బాహుమియను స్వ గ్రామమును వారితో మండగా, ఆ స్వామిగా పికుకుడడి చనిపోయెను. ఆటోటా నారి కేరొక ప్రాంత గడ్డికొత్తగొయన్న కుర్రునిగా కేమియు హాని:లుగలేకని పురజులు చెప్పకొనచున్నారు.

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-3 0-6-0.

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిలగోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానుచు, దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ తెరుగ గలవు.

శుభకాంక్షలు డిపో, 7, లెంబిశెట్టిది మదరాసు.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి.

A Great Man's Death.

BOMBAY, June 5.

Mr. Cawaji Edulji Khambhata, who is known as the maker of Port Canning having successfully reclaimed a large tract of land in Sunderbuns from malarial waste into a smiling agricultural soil bringing fat dividend to shareholders of the joint-stock zemindari concern known as the Port Canning Land Investment Company, died on Friday last at the ripe age of 87. Mr. Khambhata was one of those brilliant scholars Elphinstope College produced in pre-university days, being only five years younger than Dr. Dadabhai Naroji. Along with his better known contemporaries Mr. Khambhata also rendered valuable service for the welfare of his countrymen in a most unobtrusive and unostentatious way and died in retirement almost forgotten by the present generation of citizens of Bombay. In early days of journalism when the "Bombay Times" was under the editorship of Mr. Robert Knight, Mr. Khambhattas English articles in the "East Gostar" on various subjects won his earliest spurs in Indian journalism then in its infancy. During the troubles and excited times of 1857 the deceased began his commercial career under a wealthy Parsi firm trading with China, known as Rutonji Edulji Bottlewala and Co. which came to grief in an aftermath of frantic speculation of 1864-65, being sent to Hongkong in 1859 as the manager of the firm's branch there, 1879 he was sent to report on the future prospects of Port Canning settlement to the director of the Port Canning Land and Investment Company. This company was started in Bombay along with the Bengal credit Mobiliser to reclaim the Sunderbuns and to convert them into a big colony

BRIEF TELEGRAMS.

Lieutenant Rama Jodha Jung is appointed Honorary Indian Aide-de-Camp to the Viceroy.

It is announced that the Alliance Bank of Simla has purchased the Delhi and London Bank, Ltd.

The steamer "Arabia", which left London on the 19th ultimo and has on board the mails of the 25th ultimo, arrived at Port Said on Friday afternoon, the 2nd instant.

The "Mooltan" which connected with the "Salsette" which left Bombay on the 9th ultimo, arrived at London on Friday afternoon, the 2nd instant—all well.

A few nights ago, thieves managed to break into a Syrian Christian Church in Thiruvella, Travancore, and to get away with gold ornaments, vessels and other Church property of the estimated value of about Rs 50,000.

The following are appointed Honorary Assistant Surgeons to the Viceroy: Rao Sahib U. Rama Rao (Madras), Babu Satish Chandra, De. (Bengal), Mr. Isa Charai (Burma), Babu Lakshmi Narain Chaudhuri (Central Provinces).

The Chief Court of Mysore opened to-day after the summer recess and Sir Leslie Miller, Chief Justice and Mir Hamzi Husein, the newly appointed, Judge took their seats and disposed of a number of appeals.

Great increase was noticed at the auction sale to-day of the right to sell country liquor in shops in Civil and Military Station, Bangalore. There are twelve shops in the station and auction was conducted by Mr. F. E. Cunningham Acting Collector. The sums realised for the period of one year from 1st July 1916 is Rs. 2,02,900 against Rs. 96,300 last year.

Weather Report.

SIMLA, June 4.

The monsoon rainfall has been general and heavy on the west Coast, South of Bombay, but has not occurred north. The depression in the Bay now close to Arakan coast, will probably move in some northerly direction. The rain in Burma has been moderately heavy and general and a few falls have occurred in the Central Provinces, North Hyderabad and East Punjab.

The principal amounts are:—Port Blair 2 inches, Tavoy and Moulmein 1, Akyab Mandalay and Myitkyina 1½, Bhamo 4, Minbu and Monywa 2, Chaud, Marnagac, Karwar, Mangalore, Calicut and Mercara 3 and Ratnagiri 2.

The temperature is high in Assam and Baluchistan but low in the central parts of the country.

FORECAST:—Increase of rain in southeast Bengal.

II

III

బాటసారుల తిప్పణులు.

బండిమీద పోతున్న ఒక్క చేసిన కాలములో దారి
లోను మూడు కాలం లెండిపోవుట చేత పోగలుగుచున్నాడు.
ఈ కాలములొనైనను గుట్టులుగా పోవుచున్న దారిలో
ఒకటి లెండు పట్టిబంతులు తప్పే కాలములు గాని,
నెలలవుటగాని లేకపోవుటచేతను బడనొట్టి రాత్రి పది గం
టలకు స్వప్నాతీతంబు యింటికి చేరుచున్నాడు. ఈ శ్రమల
వల్లటికి లానై ప్రాణములు విడిగి, 1958 వ సంవత్సరములో
మట్టుపట్ల గ్రామములవారందరే కేకమై బోర్డు మహాజన అస్త్రీ
లను యిచ్చియున్నారు. ఈ ప్రజలకష్టమును చూచి దయా
మయుడగు ఆచార్యమేళ్ళుగారి కృపలన 1952 వ సంవత్సర
మున రాజమండ్రినుండి శీతానగంజువరకు రోడ్డును వేయు
టకు బోర్డుగాన కౌన్సిల్ చేయించియున్నారు. కాని దానిని
గుంచి యిప్పటివరకును శ్రవ్యమైకొనిం బా రొక్కరును
గానరారు ప్రజలహాలిటికి దైకనలుగును ప్రభుత్వమువారు
మీదినున్న తగిన క్రద్ధవహించి జరపి ప్రజలకష్టమును
శీఘ్రము తొలగింతు నాక ! ఒక బాబుసారి.

తెనాలి తాలూకాలోని గ్రామములలో నొకటియగు
సంగం చార్జ్ మూడి జనసంఖ్యకుండు మిక్కిలి తీసిపోవునది
కాదు. మా గ్రామమున నున్నది 8000 జనసంఖ్య. చదువు
కోవదగిన బాల బాలికలు రహస్యము 600లకు మించియుండును.
నుమారు 10, 15 నావత్సరముల నుండియు నిచట గ్రాంటు
స్కూళ్లు పనిచేయుచున్నవి. వస్తుకము 4 గ్రాంటు స్కూళ్లు
కలవు, 2 ప్రైవేటు పాఠశాలలు అన్నవి. వృత్తి సంవత్సరము
లోపునకు మా గ్రామ పాఠశాలలకు రహస్యము 2000-0-00
గ్రాంటు నిచ్చుచున్నాడు. పాఠశాలల స్థితిగతులకు తగిలినట్టి
గ్రాంటు నిచ్చుచున్నది, గ్రామమున తక్కువరేవుండే పాఠ
శాల అండినను చూచుండి బాలికలకు విద్యలాభము కలుగుట
లేదు. దీనికి కారణము లేకపోలేదు. గ్రామమున కొక్కటే
పాఠశాలయ్యుండునో బాలకులకు పాఠ్యాంశముల చెప్పవలసి
వచ్చును కలుగుటకు సామాన్యమగుచును. అట్టిగతిమా గ్రామమున
తెప్పకుగలుగుకో చెప్పవలసి. ఇప్పుడు, ఇంటికొక
పాఠశాలసిద్ధికొక పాఠశాల బాలుకుల స్వేచ్ఛానికారము ప్రభు
లుచున్నది. అదికొంతోన్నవాళ్లు, చురొకటికొంతోన్నవాళ్లు
ప్రొక్కచోట కొంతకాలము. అదికి కిందికి పోవుటలోనే
నిరకాలమంతయు నినిమోగించుచున్నది. బాల బాలికల కొడు
కులను చదువా? నొచ్చును. తల్లిదండ్రాదులకు ప్రశ్నయింపరా
దు. పాఠ్యాంశములకు తేరకలేదు. ఇంతకు తెప్పకురేమి ముగిసినది.

మా గాగ్రీసవాలుగారి కనుమ 100 మంది యొక్క
 యభివృద్ధి నభ్యసించువారు కలరు. వీరు కూడ శిశువేదశాస్త్ర
 గూర్చుండి మా గాగ్రీసమున విత్తానుపాఠము కర్తరింపగలవారే
 గాని వారికి చదువు సరిగా నేర్పబడుటలేదు. ఇప్పుడు పాఠశాల
 లున్నను మారిన విజ్ఞానాభివృద్ధి మా గాగ్రీసమున పూర్తిగా
 నాటుకొనలేదు. విద్యనేర్పొన్నందుకలగు పురుషులైన
 ముగిసినవారిందు కొంతమందికే చెప్పుటకొరతము దివిక
 నున్నది. దీనికి కారణము విద్యాభివృద్ధికి కుదురిన దుశుభాప్తు
 ము కనునందుగా పాఠశాలలు లేనందుననుమే. మా గాగ్రీసమున
 గ్రంథశాలిండా గానమున కూడ లేదు కలదు. అందున కొం
 తునకును సదుపాయములే బరిదేయమగుచున్నవి. ఎల్లప్పుడు
 గాగ్రీసమున కంతటికి నొక్కటే పాఠశాల యున్నదిగాని పిల్ల
 లను విద్యయందభిరచి కలుగదు.

ఇందుకు గాను మా గ్రామ పంచాయతీ పాఠశాల ప్రభుత్వ
మహారాష్ట్ర స్థాపించుటచేటి యధికారి లంకావరదేవ మొర
వెట్టుకొని సాగితిమి, దాని వలన కొంత సేపు కి. ఇట్లుండ
ప్రభుత్వపు మాత్రావారి కుమార్తెలు గాని మా గ్రామము వచ్చి
వచ్చును వారిలో మా యొక్క పుట్టల విన్నవించుకొని గా వారు
గ్రంథాగారమును కట్టించి యును తమ యధిపతులును
వారికి. పాఠశాల ఏర్పడుచు యును పొందుపరచుట వాస్తవ
ముల సారాంశ మా వివర వారి ముందు వ్యాస.

“ఈ గ్రామమున ప్రైవేటు పాఠశాలలున్నవని వర్తమానము వారి యధికారమునబడి యొక్కటియు లేకపోవుటచూడము. గ్రామమునను దుట్టుకట్టి ఆట మైళ్లవరకు గ్రామములలో నెక్కడ నెక్కడ పాఠశాలలు లేవు. అందుచే నిదకు నొక లోయను నెకండరి స్కూలు స్థాపించుటకు వీలున్నది. గంగిరెంపా గారసాం ఘోషలు తరువ్వి తత్తములుజేసి దీని నెఱిగింపవలయు. ఇట్లు ప్రాసినవారు చనిన పిదప నెవ్వరు దీనియొక యాలోచింపరైరి. వర్తమానము వారి కిద్దరింపింపవో నెంతయో సామ్యులవ్వ మానెదదను భయముచేతనే దీని ప్రతిత్తముచేయుకావలయు. యోచింపగా దీని కిక్కడు చాలసామ్యులతో నుండెదని యూహించుచున్నాము. ఏమడుగయినా తీసికొని పరిపూరింపవలయును. తరువాత బానిరసంఖ్యనుబట్టియు స్థితిగతులనుబట్టియు యుండు యుండు గృహవిరాట్టాని మొదలవచ్చును. ప్రతివత్సరము వ్యయముచేయు గ్రామమునా నా దీనికి వినియోగించవచ్చును. కొంచెకాలము సామ్యులల నిర్మాణముచేయును. అందువలన వర్తమానము న్యాయక దక్షుల వోడ్డువారు మామనని ప్రకారము మా గ్రామముననొక లోయను నెకండరి స్కూలు స్థాపింపవలసినదిగా ప్రార్థించుచున్నాము. దీని విషయముయొక్క నిర్ణయమును మామన యోచించి మావీర గ్రామమునకు మేలొంగువారు గాక యని కోరుచున్నాము.

కా త భావము.

వృత్తాంత లేఖలు

అకువీడువార్త

మే 24 వ తేదీ సాయంత్రము 8 గంటలకు పులకర్తి వేంకటగారి ధర్మశాస్త్రి మందిరమున బండికా సప్తమ్యం నల్లూరి సూర్యవారాయణరావు పంతులు బి. ఎ. బి. ఎల్. ఎల్. టి. గారి యాధిపత్యముక్రింద, నొకసభ జరిగింది. 50 మంది సభ సలంకరించిరి.

ఇక్కడ స్థాపించిన మున్ను తరఫలి సంఘముయొక్క యువ యోగమును, దాని సభ్యుల దేయవలసిన కృషిని గురించి యాను, నల్లూరి సూర్యవారాయణరావు పంతులుగారున కార్థ కూరి సలంకరించు పంతులుగారును ఉపయోగించిరి.

తిరువార, యిక్కడ స్వయంకృషిచే, వేదాంతం శేషయ్యగారు నెలకొల్పిన, తొలుతు నెకండిరీ పాఠశాలాభివృద్ధికి కోడ్వడలసిన మార్గములనుగురించి, అగ్రాపవాధిపతి బోధించి, తను కృతజ్ఞతను శేషయ్యగారికి తెలిపిరి.

మఱియు, నిక్కడి విద్యావిచారణ సంఘమును వృద్ధి చేయవలసినదని హెచ్చరించి విద్యాభివృద్ధికి గావలసిన ధన సాహాయమును గురించి లోకసభయందు జరిగిన తీర్మానములను మఱిత బలపరచిరి. విద్యాభివృద్ధికి సంబంధించిన కృషి యెడలెక జరిగి తీరవలయును.

యన దేశములోని హిందూ దేశాలయముల దుస్థితిని గురించియు, దాని పరిపాలనా విధానము, చక్క-పరచుటకు కావలసిన కట్టుదిట్టములను గురించియు, దాని విషయమై సివిలు కోర్టులలో చేయవలసిన చర్యలను గురించియు, తద్వారా యత విషయక విద్యా వ్యాప్తిని గురించియు, పునీదెట్లు విఫలముగా నుపన్యసించిరి. ఒక విలేఖరుడు.

నెల్లూరు వార్తలు.

(ఒకవిలేఖరునివద్దనుండి.)

కాలమానము.

నెల్లూరు జూను 8-మదల అతి తీక్షణముగ నున్నది. మొన్నటిదినము కొంచెము చిరునవ్వు కడినది. చిరునవ్వు కడినది మొదలు వడమటికాలి పొంగిరంభయినది.

పురపాలకులసభసంఘము.

కొల్లాయిలనుండి నీరు ఉదయము 5 గంటలకు మొదలు 11 గంటలవరకును సాయంత్రము 3 1/2 గంటలకు మొదలు 7 గంటలవరకు మాత్రమే వచ్చుచున్నది. సుధ్యావ్నాము 11 గంటలకు మొదలు 3 1/2 గంటలవరకు నీరురానందుకలస జరుగటకు చాల ఇష్టపడెనున్నది కనుక మాపాలకులసభసంఘమువారు ఎండ కాలమునను సుధ్యావ్నా సమయముందు నీరు వచ్చుటలు చేయవచ్చును.

రయిల్వే స్టేషను.

మా రయిల్వేస్టేషను విషయమై వెక్కుకర్యాయములు జరిగింప వచ్చినను కూడ నిరర్థక మయినది. రయిల్వేకాఖిబారు కొంచెయినను దానిని గమనించినట్లు తోచదు. ఎండకాలముందు సుధ్యావ్నాము పండ్లెందు గంటలకు జరులు కూర్చుంటుటకు సలమలేక పడు ఇష్టపడెను వర్షవాతీ తము. మాపురమునకు ఇప్పుడున్న స్టేషను చాలదు. మాస్టేషను వలన మాకంపెనీవాకి బోలెడుసొమ్ము వచ్చుచున్నది. కంపెనీవా రిప్పుడున్న స్టేషనే చాలావని యనుకొనుచున్నారని కాబోలు. ఇది ఇట్లుండ "కరువులో అధికమాసమున్నట్లు" స్టేషనులోని యాద్యోగులను వ గ్రామములనుండి రయిలును వచ్చి అయ్య! బండి యెన్నిగంటలకు వచ్చునని అడిగినప్పుడు అది మాపని కాదనెదను. చెన్నకట్టణమునకు ఛార్జి ఎంకియని అడిగిన యెడల అది మాపని కాదనెదను. అయితే ప్రయాణికులకు బండి యెప్పుడు వచ్చునో తెలిపక, చార్జి ఎంకి తెలిపక, ఇక నీరు చేయించుచుండే తెలియదు.

విన్నపము.

ఆంధ్రపత్రిక పక్షమున మాప్రతినిధి ము|| రా|| శ్రీ, కై. పా శేషాద్రిశర్మగారు దత్తమండలములలో సంచారము చేయుచున్నారని గాన వారిని అదరించి పత్రికకు తగుప్రోత్సాహము చేయ, దత్తమండల వాసులు ప్రార్థితులు. మేనేజరు ఆంధ్రపత్రిక.

కమ్మతావుల వెదవల్లునది సువాసనద్రవ్యరాజము

'ఆటోమిట్ బహారు' (రిజిస్టర్)

ఆటోమిట్ బహారు కలిపినదికాయ. నుగంధపుష్పముల రసము. నాలుగు బిందువులు చేతిగుడ్డపై వేసికొనినవో ఎంత మనోహరముగనో యుండును. దేవతానిలయము నందుపతే నానందము గలిగించగలదు.

వెల విన్న సీసా 1-8	...	0-8-0
,, మధ్యరకం ,,	...	0-12-0
,, పెద్దసీసా ,,	...	2-0-0
నుగంధ కార్డు ,,	...	0-1-0

వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము:
సోలువజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
నెం 15 కె జామామసీదు, బొంబాయి.
మదరాసు ఏజంట్లు:— మొహతా పురుషోత్తమరాట్టి
కెం 29, నై. కామిజార్ రోడ్, ధూంకడినూరు, మదరాసు.

తేలుమందు:— తేలుకాటువలన అపాయములేదు. గాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటు విషము నెత్తురులో ప్రవేశించుచు బాధనరములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగులు ప్రారంభించును. కుట్టిన చోటును మొదగునటులుచేసిన బాధతగ్గును. వెల సీసా 1-కి 8 అ.

అమృతాంజనము డిపో, 6 వ నెంబర, తంబుశెట్టి ఏధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

శారదాంబ
ఇది
స్త్రీధర్మబోధినియనునాటకము
శ్రీనివాసరాఘవాచార్య ప్రణీతము.
సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీరవలయును.
8 అణాలు వెలగలది 4 అణాలకు పంపబడను
పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
చిరునామా:—
ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము,
తంబుశెట్టిఏధి,
మదరాసు.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల
మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని కాదుచేయ (అను) తరీఖయ నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేయేభాగములు యేయేపనులయేనో అది చెడి కోయినపుడు స్వల్పముగాజేయు రిపేరులను యియ్యంజము. ఇల్ల అభ్యాసపురస్కరముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించు (తర్పు మెంటువారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించి వంతుడును, యిందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.
తిరిగిగ్రాములు జూలై వెల 16 తేదీ నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరదలచిన విద్యార్థులు జూన్ 31 వ తేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినవో నివసించుటకు తాకొనంగబడును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.
(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

ఆపూర్వమైన గంధములు

1. త్రివర్ణప్రదీపిక:—టీకా తాత్పర్య విశేషార్థ సమన్వితం, అరవముండి తెలుగులోకి భాషాంత రీకరింపబడింది. ధర్మకాండ 1-0-0
2. త్రివర్ణప్రదీపిక:—అర్థకాండ, మన పూర్వలకు రాజకీయవిషయములందు గల ప్రభావమును దీ:వలన తెలుంగగచ్చును 1-4-0
3. ఆర్యవిద్యారహస్యము:—వచనము 0-12-0
4. ఈశ్వరదర్శనము:—,, 0-12-0
5. సనత్కుజాతియము:—శంకర భాష్యాంధ్ర టీకా తాత్పర్య సమన్వితము 0-12-0
6. సంస్కృతభారతము:—ఆంధ్రాక్షరములు 18 శ్లోకములు, నిర్ణయమైన ప్రతి 18-0-0

నిత్య కర్మాప్రకాశి అతిగంధములు, తొట్టితైద్యగ్రంథములు, అది శంకరాచార్య, గాయత్రి మున్నగు పటములు మా దగ్గల లభించును.
వలయువార:—మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు, అని వ్రాసేడి.

మీ బాయిలర్లు
విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామ్రోజిమల్"ను యునయోగింపవలయును దానినుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుక్కు పట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక మెల్ మెల్లుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆపమునున్న గొట్టములనున్న త్రుక్కు పట్టకుండగను సుభ్రముగా నుంచును. ఈ కామ్రోజిమల్ యుపయోగించినచో సువత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.
దానియొక్క యుపయోగమును గురించి యు సలహాను గురించియు అసలుయేజంట్లకే వ్రాయవలయును.
5 గాలనులుగల రమ్ము 1-కి రు. 25-0-0
ది రిలయన్సు పాండిట్ అందు
389 ఇంజనీరింగు వర్క్సు
తపాలపెట్టె నెం 553 రు మదరాసు
(వె కామ్రోజిమల్ గోడవచ్చును ఈ కత్తిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాను.)

శ్రీ శేషులైన నోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని
రంగుల చిత్రపటము
ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. భర్తూలు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము,
పొద్దుబాట్ల నెం 212, మదరాసు.

కస్తూరి
విషజ్వరములకు, కలరాకు, సుంధికి, బాలెంతోగము ముల వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టిక కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారమున కన్న ధీయనుగుటచేతను, నవరస సమయము లందుదొరకుట దుస్తరము. మా డిపోయెండిట్ కస్తూరియెండికె వదార్డును లేవియును జేర్చబడవు. ఇంతవరకు మూతావునంతి కొనిన వారలకివిషయము తెలిసియున్నది. కొననివా గొకసారి పరీక్షించినజము. తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గాని మోసపోయి కులం 1-కి రూ 80-0-0
ఆదిపచ్చికాన లేక జిన్న
తులం 1-కి రూ. 3-4-0
గోకోజవము తులం 1-కి రూ 7-0-0
రసభగ్నము తులం 1-కి రూ 0-10-0
కుంకుమ పువ్వు 2-0-0
అమృతాంజనం డిపో, 6 తంబుశెట్టి ఏధి, మదరాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: బహుశా సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అంతర్జాతీయ రక్తమయజ్వరమును జయించువాడగుట కీటిమణులంటి మందు. ముత్యపులను, మచ్చలను, గండమాలలను శుభ్రము, సువాసనలను అన్ని విధములనుగల గలగల వర్మశాస్త్రములను పోగొట్టును.

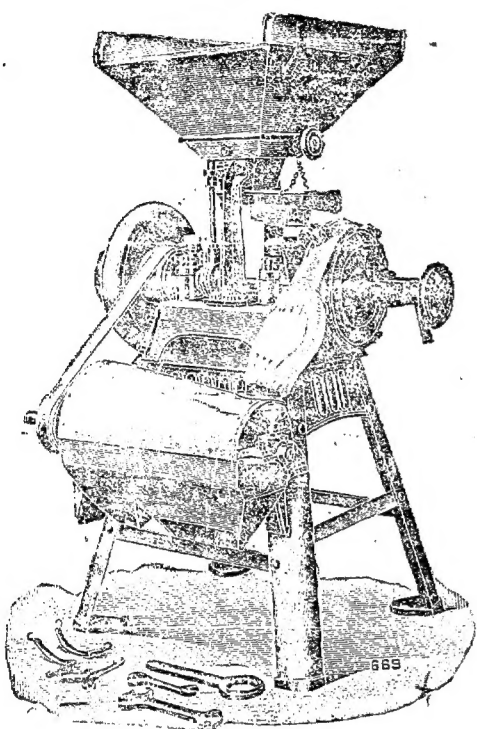
మిక్సిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

28

వనోపధిసారసపరిల్లా యొక్క మిక్సిలి విస్తరితము, సహజమైన మధ్యవర్తిత్వము అన్ని విధములైన దోషములను తొలగిస్తును. భరితమైనది పొడవైనదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నొప్పలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. భరితమైనదోషములను గలగల చేయును. 16 శాతముల వరకును 4 బోన్సుల బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రాప్తియగు:- పి. డి. సావంత్, ౧౪౪, చననవాడి నం. ౨ బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

వప్పులు పిండ్లు తయారుచేయు యంత్రములు

ఈ మిల్లు 3 గుట్టముల శక్తితో భారీగా పని చేయును. శనిగలు, కందులు, వగైరావప్పులును గోధుమలు, బియ్యము, పప్పులు మొదలైన వస్తువులను మిక్సిలి మృదువైన పిండిగాను ఒక వర్షాయములోనే తయారుచేయును. ఫ్యాక్టరీల వానికి సహకారి వ్యాపారముగ బహులాభించును. కొద్దిపెట్టుబడితో వ్యాపారము చేయు యత్నించువారికి ఇది చాలా లాభకరము.

రాబ్బన్ కూర్చి కిరస్టయిల్ యంజనము (8½ గుట్టముల మొదలు 60 గుట్టముల వరకు) గ్యాసు యంజనము, పెట్రోలియం ఇంజనము, డాక్టరు, ఛేరితో, మంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు. (గంటకు 6 పవులు) ఎండుపచ్చికరిగ గ్యాసు యంజనము వగైరా వస్తువులను బొగ్గుచేయు యంత్రము, మొదలైన ఫ్యాక్టరీలకు కావలయు సమస్తసామానులు గూడ మార్కెట్లో వర్తకును. తప్పిల్లు మాకు వ్రాసి తెలిసికొనుడు.

ఇండియన్ కామర్సు అండ్ ఇండ్స్ట్రీసు కంపెనీ,
ఇంటిల్లు, మెషిన్ మిల్లుస్ట్రీస్ వర్క్సు,
4, శంభు వాసు వీధి, హైదరాబాద్.

మీ కవనరమైనచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోత పోయినట్టిగాని పనులను గురించియు, ఉమ్మ, ఇనుపవాసములు వంపులు వంపులుగ వంచబడిన వస్తువులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుప కట్టములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతి సందర్భముల సలహా నాలొచించవలసినది. వీరు సామానులను మిక్సిలి తక్కువ నెలల కిచ్చుటలోను కోరినంతనే వారిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

మిలాపము:-

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ

సోలే ఇండియా ఇండ్స్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్
తపాలవెటె నెం 558 రు.

389

మదరాసు.

(వై కామ్రాజ్ గోరగల్లు ఈ ఆంగ్రిక ప్రెస్ గూడ సహకార గోరచున్నాడు.)

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ భాగం చివరి వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:- గా. హరినర్సోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

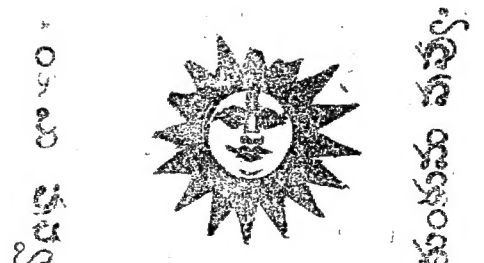
శైలినిలభము. కథలు చదివినట్లు చదువుకొనవచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాసిబడును. చందావద్దతి ఆరుసంచిలకు రు. 2-0-0

అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశింపవలయు లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు పి. డి. గా పంపుము

అందుకాదు:- ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,
(11) 145, కాలిఫి, వదిరాసు అని వ్రాయుడు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరుకును. కొనువారు మార్కెటున్నాకు గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగువని ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎస్. నారాయణ అండ్ కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మంబి, బొంబాయి.

నర న్సు
తలనొప్పినుందు
నుకయోగించి

పాకు

ఇది తలనొప్పికి పార్శ్వనోస్టు కును చాల మంచి మందు. యాభి యొడి. ఉచితమిది. మాటు పెట్టబడిన బిళ్ల రూపముతో నుండును.

కాశ్రియముగా తయారు చేయబడినది. దీనిని తినటకు వెగటుండదు. చాలా అనుకూలముగా నుండును.

ఈ మందు మందులంగల్లలోను బజారులలోను స్టాంపులలోను దొరుకును.

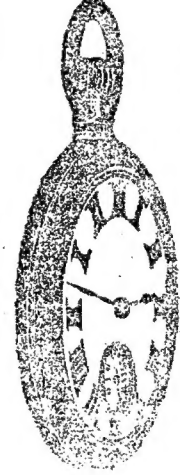
తలనొప్పి వచ్చినపుడెల్ల నుకయోగించుకు.

“ఆనంద” గ్రంథములు, తృతీయకుసుము.
శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము వచనము.

ఎట్ల:- “భారతం గ్రంథం మోక్షదాకం” అన్నట్లు ఇది మోక్షదాకం జగద్గొర్రె. వేదమంత్ర మేకాదు. వేద వచనములకుంటే సభికి మోక్షమిది. ఇది ముప్పాదిసార్లు; నవలక్షాస్త్రు నర్వవ్యయము. రాక్షో త్రేతల యుద్ధాత్మకవిశిష్టములు; మహాద్దల మహాత్మ్య విశేషములు; కృష్ణుల పరమపూర్ణవైభవములు నిందుగలవు. ఇంతేగాక యిందు వర్ణాశ్రమధర్మములు; ప్రకృతి విస్తృతిధర్మములు; స్వామిధర్మత్య దర్మములు ఆపద్ధర్మములు అన్నియు నిందుగలవు. సాంఖ్యము యోగము వ్యాకర్మ మొదలగు సమస్త దర్మములు గలవు. సమస్త పురుషార్థముల స్వరూపమును దత్తాత్యధర్మములు గలవు. ఇందలి యాంతర్యధర్మ ఇన్నియు యిది చెప్పవలసికాదు.

పటములు చేర్చింపబడి యున్నది.
కాశ్యపిపు చందాదారులకు తపాలభుజ్యము సహా నెల మొదటిసంపుట ఆదికర్వము 1-4-0
రెండవసంపుట ” 1-4-0
మూడవసంపుట ” సంపూర్ణము 1-8-0
నాలుగవసంపుట సభాభర్వము 1-8-0
అయిదవ సంపుట కాలి. ర్యము ప్రథమభాగం 1-4-0
ఆర్. వెంకటేశ్వర అండుకో,
ఆనందా ముద్రాలయము, హైదరాబాద్.

DIRECT IMPORTERS.

అనేక వి. పి. కంపెనీలవారు హైదరాబాద్ ధరలను ప్రకటించియున్న యీ దిగువ వివరించిన కేలుగడియారములు మిక్కిలి తక్కువ ధరలకు విక్రయింపబడును.
1 సిప్టెం రాస్కాపు రు. 1-14-0
2 బెనెలీయ 2-4-0
3 డిటా గన్ టైమ్ 2-8-0
4 రైల్వే రెగ్యులేటరు 2-10-0
5 మనిక్టు చిన్నగడియారం
6 డిటా కంపెనీ 4-2-0
7 డిటా కంపెనీ 6-0-0
అదన:- గాతా అండ్ కం
8, రెటన్ బహారుగోడ్డు, మదరాసు

1:0 పుటల పుస్తకము ఉచితము
అగోగ్యమును కాశ్యకుభుజ్యసాంధుకు స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము అగోగ్యమర్థమును కలగజేసి భరితమైన దుష్టగాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనామగా నీయుండును. పోస్టు చార్జియు మేమే భరించిన వెదము. మొదటి వ్రాసుడు.
వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ,
అతాకనిగహజ్ మధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీర్స్

288 24 జనరల్ పీటర్సుగోడ్డు
మోటారుగోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.
మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, సదుపరిధానమును, పోధనాభ్యాసముల గలపనులు. ప్రత్యేక గమనిక:-
కొనుగొనినట్లుగల ఉచితముగవలయు, భోజనాదికములు ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతిసెల ప్రథమమున క్లాసు ప్రారంభమగును. తయారైన వైకారికి కిరాయిచేయబడును. స్వల్ప కంభ్యయే దీనికొనబడును. మేనేజరుగారికి వ్రాసికొనవలెను.